Minden eddigi társadalom [illegible] osztályharcok tört[illegible]
Világ proletárjai egyesüljetek!

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

Az iparilag fejlettebb ország a kevésbbé fejlettnek saját jövője képét mutatja". (Marx.)

No. 68. szám. Vol. VII. évfolyam. | NEW YORK, 1909 AUGUSZTUS 24. | Egyes szám ára 2 cent, New Yorkban 1 cent.

M. Erdős 12-11-09
1213 N. 41st St.

A SPANYOL-MÓR HÁBORU.

Hetek óta gyilkolják már egymást az emberek Marokkóban. Két különböző vallás fanatikus bolondjai szent háborúvá akarják avatni az öldöklést, az alkotmánnyal s a bibliával igyekeznek szentesiteni a vérengzést.

Spanyolországnak munkásnépe, mint a nemzetközi szocialista iroda levele azt hirül adta, megtette kötelességét, hogy a háborut elháritsa. Amikor a gyülések, a röpiratok, a tiltakozó körmenetek, az akarat kifejezésének békés eszközei nem használtak, nem habozott, hogy háborut inditson a háboru ellen. A spanyol munkásságnak ezt a küzdelmét vérbe fojtotta a spanyol uralkodó osztály, legalább egyelőre. Hogy a mórokat gyilkoltathassa, nem általotta legyilkoltatni Spanyolország fiainak, leányainak százait, ezreit; nem általotta a tüzes csóvát odavetni a spanyol nép hajlékaira; nem általotta lángbaboritani az ország javarészét.

A spanyol népnek békére van szüksége, hogy élelemhez jusson. Zavartalan ipari fejlődésre van szüksége, hogy századok mulasztását pótolhassa. Iskolákra van szüksége, hogy az évszázadok óta rákovácsolt szellemi rabbilincseket széttöredezhesse. Munkálkodásra van szüksége, hogy kenyere legyen. A mórok ellen folytatott háboru, ugy mint a philippinókkal, kubaiakkal s az amerikaiakkal folytatott háboru meggyöngiti az országot; megakasztja az ipar fejlődését, hadi kiadásokra pazarolja az ország pénzét, elvonja a munkától a férfiakat.

A "hazafiatlan", a "vallástalan" munkások fölkeltek a háboru ellen, melyet a "hazafias" és "vallásos" uralkodó osztály inditott, mely Spanyolországot a végveszélybe, a végső romlásba sodorja. Ezért lövette aztán az uralkodó osztály halomra a népet.

Azt mondják, hazafias és vallásos érdekek tették szükségessé a mórok ellen inditott háborut. Általánosan a kereszténységnek, különösen Spanyolországnak érdekei forogtak kockán.

Azonos vagy hasonló megokolást hallottunk idáig minden hóborunak. A spanyol-amerikai háboruban a kubai nép baja miatt fájt az amerikai tőkéseknek a feje. A Philippini szigeteken a philippini nép civilizációjának kérdése nem engedte nyugodni őket. A angol-bur háboruban Anglia kapitalistái a délafrikai népnek sorsa miatt aggódtak. Az orosz-japán háboruban már a koreai és mandzsuriai nép miatt aggódtak az orosz és japán kapitalisták: az orosz és japán nép érdekeiről beszéltek.

Bármi lett légyen is a megokolás, hazug volt, mint hazug most a spanyol-mór háborunak megokolása.

A spanyol-amerikai háboruban az amerikai kapitalistáknak a kubai kereskedelemre volt szükségük, a philippini háboruban a gazdag szigetcsoport nyerstermékeire. Az angol-bur háboruban az angol kapitalistáknak a délafrikai piacra, a délafrikai aranybányákra és gyémántmezőkre volt szükségük. Az orosz-japán háboruban a keletázsiai piacért vivott élet-halál harcot az orosz és a japán kapitalizmus. A győztes fél minden esetben megkapta az óhajtott zsákmányt s azután nem törődött vele, ha nyilvánvaló lesz is, hogy a háboru ürügyei hazugok voltak.

Minő ürügyek azok, melyeket a spanyol kapitalisták a háboru igazolására fölhoznak s főképp miféle gazdasági érdekek azok, melyek a háborut fölidézték?

A mohamedán mórok megöltek néhány keresztény spanyol munkást, marokkói spanyol bányatulajdonosok alkalmazottait. Hát nem ok-e ez arra, hogy a spanyol voltára annyira büszke spanyol elégtételt ne vegyen? Nem ok-e ez arra, hogy a mohamedánok által elkövetett gyilkosságot a keresztények megtorolják? Nem világos-e, hogy a spanyol munkásoknak is érdekükben áll, hogy a spanyol munkások megöletéseért elégtételt kapjanak?

Ne beszéljünk most arról, hogy a spanyol uralkodó osztály sohasem akadt fön azon, ha egyik-másik spanyol kapitalista érdekében spanyol katonák lőttek a spanyol munkásokra. Ne beszéljünk a Spanyolországban könyörtelenül legyilkolt munkásokról, kiknek legyilkolásáért a munkások sohasem kaptak elégtételt. Lássuk azt: valóban annak a néhány munkásnak megöletése tette-e szükségessé a háborut?

Villa Neuva Márki annak a bányatársulatnak volt elnöke, melynek néhány munkását legyilkolták, egy nyilatkozatával bevilágitja az egész kapitalista fogást: "Meggyőződésem, hogy a spanyol munkások gyilkosait a társulat tisztviselői bérelték föl, akiknek érdekükben áll, hogy háborut idézzenek föl."

Hát ennyi az egész: néhány bányatulajdonos Marokkóban több bányaterületre akar szert tenni. A területek a mórok tulajdonában vannak. El kell tőlük foglalni. Hogy elfoglalhassák, háborut kell inditani. A háboruhoz pedig ürügyet kell keresni. A társulat tulajdonosai, részvényesei óvakodnak a saját fejüket beveretni, hogy casus belli-t találjának. Néhány munkást gyilkoltatnak meg. És Spanyolország egyszerre kész a háborura, kész a foglalásra. Az agyonvert munkások föl nem támadnak; sőt néhány száz, néhány ezer még a fübe harap, de az uj területek, az uj bányatelepek biztositva vannak, a magasabb osztalék, a több profit biztositva van.

És a spanyol burzsoáziának közvetlenül nem érdekelt része és klérus nem szólal föl e mesterileg kieszelt gazság ellen? Nem. Ha nem közvetlenül, hát közvetve érdekelve vannak. Az angol-bur háboruban Rhodes Cecil nyert legtöbbet közvetlenül. De nem nyert-e a háborut legjobban sürgető Chamberlain miniszter is, aki a kormánynak a hadiszereket szállitotta? Az orosz-japán háboru nem valamennyi orosz kapitalistának s bürokratának közvetlen érdekében folyt. Elvégre nem folytathat valamennyi keleti kereskedelmet. De nem jutottak-e milliókhoz a háboru révén a különböző szállitók s a szerződéseket kötő burokraták? Hiszen csak a napokban történt meg, hogy lelepleztek egy orosz gyárost, aki az orosz hadsereg részére negyvenezer vagy hány pár csizmát szállitott, papircsizmákat, melyeket ugy fizettetett meg, mintha bőrből készültek volna. A háboruban az ezrével elbukott orosz katonák lábain ugyan ki vizsgálta meg a csizmákat, milyen anyagból vannak?

A spanyol-mór háboruban a szállitó kapitalisták hatalmas raja, a szerződéseket kötő bürokraták éhes serege mind hasznot huz. Mert a kapitalistának, ki a fölszereléseket szállitja, hazaszereteténél nagyobb a haszonszeretete s ki kivánhatná el a hivatalnokoktól, hogy ne annak juttassák a szerződéseket, akik nekik is juttatnak valamit?

És a papzsák ne tartana a kapitalistákkal, mikor haszonról van szó? A papzsák, ez az erkölcstelen, undoritó szövetségese a mindenkori uralkodó osztályoknak, ez a népek átka maradna el onnan, ahol a nép megrontásáról van szó? Ezt valóban senkisem kivánhatja tőle.

Mit törődik ez a szövetséges csoport, hogy a politika, melyet folytat, nemcsak a gyilkosság, hanem az öngyilkosság politikája is! Csak ma legyen profit, ha holnap már vizözön lesz is.

A kapitalista érdekek kielégitésére volt szükséges a mórok ellen inditottt háboru. Ezek az érdekek nem az országnak, nem a népnek az érdekei. A nép haragja elemi erővel tört ki a háboru ellen.

Az uralkodó osztálynak azonban sikerült elfojtani a forradalom tüzét. Helyes: a forradalom tüzét elfojtották, de ki nem oltották.

Spanyolországban föl fog még lobogni a forradalom lángja. A forrongó vulkán tüze utat tör magának.

Spanyol munkástársaink eltemetik halottaikat és köszörülik fegyvereiket. Mert a küzdelem nem ért véget: csak most kezdődik. És Spanyolország uralkodó osztályának még drága lesz a mostani "győzelem".

—o—

MIÉRT CSAK ÉPPEN SZOMBAT DÉLUTÁN?

"Türhetetlen állapotok azok, melyek a new yorki törvényszéken uralkodnak. Szombat délutántól kezdve hétfő reggelig az alkotmányos jogok megszüünnek a nyári hónapokban. A birák és magiszterek vidékre mennek már szombat délelőtt s ha valakit biztositék alá helyeznek szombat reggel, hétfőig nem lehet kiváltani a jail-ból, mert nincs a városban biró, ki a biztositék ellennében a kibocsájtó parancsot végrehajthatná", — igy kesereg Minek alügyész, akinek egy gazdag barátja sebes hajtás miatt a biróság elé, majd 200 dollár biztositék letételéig a jailbe került.

Igaza van az alügyésznek, de nem egészen. Ugyanis az alkotmányos jogok némelyek részére nemcsak szombat délutánonkint, hanem állandóan föl vannak függesztve.

Mondjuk valami ostoba rendőrnek még ostobább vádja alapján biró elé kerül egy munkás s az a tárgyalásig 100—200 dollár biztositék alá helyezi a munkást. Ennek pénze nincs s a tárgyalásig egy-két vagy több hetet is a börtönben ül — s azután fölmentik. Az ilyesmi nem ötlik a kesergő ügyész szemébe. A szegények alkotmányos jogainak állandó fölfüggesztése nem bántja!

A MUNKA VILÁGÁBÓL.

A coloradoi kizsákmányolás.

Coloradoi hirek már több izben hangoztatták, hogy ez az év egyike a legvirágzóbbaknak, melyet valaha Colorado látott. Hogy miért olyan nagyon virágzó ez az év a kapitalistáknak, kideriti E. V. Brake állami munkásbiztos vizsgálata, melynek eredménye most került a nyilvánosság elé.

Az S. Ban & Companynak, japán kapitalistáknak 7500 munkásuk van az állam területén. Fizetnek nekik egy dollár és huszonöt centet naponta. A hét dollár ötven cent hetibérből levonnak négy és föl dollárt élelmezésre, egy dollárt betegsegélyre.

Colorado Springsen és Puebloban a munkaközvetitő intézetek görögöket, olaszokat bolgárokat s más nemzetbelieket egy dolláros napszámért szállitanak bárhova.

Puebloban A United States Zink Company munkásai sztrájkra mentek. Az olvasztó kemencéknél végzett irtózatos munkáért egy dollár hetvenöt centet kaptak naponta. Napi huszonöt cent bérjavitást követeltek s a prosperáló társaság még ezt az ugyancsak szerény követelést is megtagadta.

* * *

A "munkakerülők".

A Brooklyn Rapid Transit Company munkásai mintha igazolnák a tőké bérenceinek azt az egyformán ostobaságra s gonoszságra való állitását, hogy csak az nem dolgozik, aki nem akar, hogy a munkanélküliség a munkakerülés következménye. Ugyanis az emlitett társulat munkásai közül nap-nap után abbahagyják a munkát ketten-hárman, sőt néha többen is, holott jól tudják, hogy más munkát találni igen bajos.

Hát ennek a "munkakerülés"-nek az okaira világit rá egy ilyen "munkakerülőnek" nyilatkozata, melylyel megokolta, hogy miért hagyta ott a munkát:

"A tiz órai munkaidőre vonatkozó törvény gy hangzik: "Tiz egymásután következő, félórai ebédidőt magában foglaló órának kell alkotni egy munkanapot minden földszinti vagy magas s bármily hajtóerővel biró vasuton, melyet ebben az államban bármely korporáció tart tulajdonában az első és másodrendü városokban s melynek fővonalai a város területén belül vannak. Ilyen korporáció egy alkalmozottjának sem szabad tiz egymásután következő óránál többet dolgozni egy huszonnégy órás nap alatt sem.

Baleset vagy elháritathatlan késés esetén lehet csak külön munkát végezni, külön fizetés mellett.

Bár ez a törvény világosan megtiltja, hogy a társulat tiz óránál tovább dolgoztasson egy munkást, a rendes munkaidő 12—15 óra között váltakozik. Megtörténik, hogy 15 órát is kell dolgozni egyfolytában, minden pihenés nélkül, még az étkezésre sem hagynak időt s mikor a munka késő éjjel véget ér, még egy-két órát kell tölteni az irodák körül a jelentések megtétele végett. Ha panaszkodik valaki, csak azt nyeri, hogy még egy pár órai munkát sóznak a nyakába. Valószinüleg ugy gondolkodnak, hogy ha már megszegik a törvényt, hát szegjék meg alaposan."

Ilyen állapotok azok, melyek a munkást arra kényszeritik, hogy hagyják ott a munkájukat. Magától értetődik, hogy a társulat ezzel mit sem törődik, mivel a kilépő munkásokat igy könnyen tudja pótolni. Ezen a helyzeten csak a szervezkedés és közös küzdelem segithet.

* * *

Az általános sztrájk Svédországban.

Stockholmból érkező hirek szerint az általános sztrájk, mely a hónap elején indult meg, valószinüleg rövidesen véget ér. A munkásszervezetek vezérei tárgyalásokba bocsájtkoztak a munkáltatókkal. Egyes helyeken már meg is kezdték a munkát.

Ha a munkások nem is arattak olyan diadált, aminő várható volt, a hatalmsa sztrájk minden esetre jó lecke volt a munkáltatóknak a jövőre nézve.

—o—

A SZERVEZŐ UTJA.

Szervezőnk utiránya a következő hetekre: **Pittsburg, McKeesport, McKees Rocks, Allegheny, Duquesne, Homestead** s más nyugat pennsylvaniai városok.

További értestésig cime: **Charles Rothfiser, General Delivery, Irwin, Pa.**

ESEMÉNYEK.

A KÜLÖNBSÉG!

A "Columbus Citizen" irja:

A kis Whitla Vilmost elrablói megtanitották, miként rejtőzzék a vizet levezető tartály alá, hogy ha a rendőrök kutatni jönnek, ne akadjanak rá.

A kis Vilmost szüleitől, játszótársaitól, testvéreitől, az iskolától rabolták el. Pennsylvania hatalmas állama talpon termett. Lovasrendőröket küldött ki midenfelé. A gyermekrablók elfogójának tizenötezer dollár jutalmat tüzött ki. Minden állami, megyei, kerületi, városi és falusi hivatalnok, a kormányzótól a konstáblerekig részt vett az állam pénztára által financirozott hajtóvadászatban.

Nagyszerü dolog volt ez!

A bünösöket elfogták s életfogytiglani börtönbe készülnek küldeni őket. S ez nem is szigoru büntetés annak, ki egy anyát gyermekétől, egy gyermeket gyermekségétől akar megrabolni.

Mindenki tudja jól, hogy Whitla Vilmosnak mekkora szomoruságot okozott, hogy megfosztották a szabad levegőtől, a napfénytől, a kis játszópajtásoktól s az otthontól.

Sharontól nincs olyan messze Scranton, ugyancsak Pennsylvaniában. A multkoriban a selyemszövők gyülést tartottak Scrantonban és a többek között ezeket is mondották:

"Ahányszor egy gyár-inspektor jön a gyárba, az előmnukásnő a fonaltartó ládákba bujtatja a kisfiukat s kislányokat s figyelmezteti őket, hogy csöndben legyenek, mig az inspektor el nem távozik."

A Whitla Vilmossal egyivásu gyermekeknek ezrei dolgoznak Amerika gyáraiban. Többé nem gyermekek, hanem kenyérkeresők és mint ilyeneket, anyjuktól rabolják el őket. Őket magukat pedig kétségtelenül megrabolják a napfénytől, a friss légtől, az iskolától, a játéktól, — megrabolják gyermekségétől s van legalább is akkora vétek, mint a gyermekrablás!

Nos, kirendelték már Scranton "szén- és vas"-rendőrségét, hogy keresse meg a kicsinyeket a fonaltartó ládákban?

Még nem!

Kitüzött már a kormányzó tizenötezer dollár jutalmat a bünösök kézrekeritőinek?

Még nem!

Megmozditotta-e már az állam valamelyik tisztviselője csak a kisujját is ?

Még nem!

Nagy szerencséjük van a scrantoni szövőgyárosoknak, hogy kicsiny foglyaikat nem a levezető viztartály, hanem a fonaltartó ládákba rejtik.

Mert a két esetben, — ugylátszik, csak ez az egész különbség.

—:o:—

AMIKET NEM AJÁNLATOS KÖZHIRRÉ TENNI.

Bár ugy általában a törvényhozás nem egyéb, mint a kapitalista osztály akaratának végrehajtó bizottsága, néhanapján megesik, hogy egyik-másik intézkedése egyáltalában nincs a kapitalisták inyére. S ha mégis eltürik a kellemetlen intézkedést, teszik azt nagy bölcsen azért, mivel tudják, hogy még a kapitalista élete sem lehet fenékig tejföl s a kellemetlen intézkedés is végső eredményében mégis csak a kapitalista osztálynak szolgál javára.

Ilyen intézkedés például a törvényhozásnak az a rendelete is, mely a többek között a vasuti társulatokat arra is kötelezi, hogy évi hasznukról a Public Service Commissionnak terjesszenek be hivatalos kimutatást.

Ez a határozat nem a puszta kivánciskodásnak az eredménye. Az államnak adóra van szüksége, hogy hivatását betöltse. Az adóknak a kapitalisták profitjából kell kikerülni s az állam a kapitalistákkal szemben szeret igazságos lenni. Ismerni kell a jövedelmet, nehogy igazságtalanul vesse ki az adókat.

Eddig még nem volna semi baj. Hanem baj az, hogy az ilyen jövedelem kimutatás olyanoknak is kinyitja a szemét, kiket a kapitalista társulatok jobban szeretnének vakon tartani: a munkásoknak. Mert ha a munkást le is lehet igázni, ki is lehet zsákmányolni, de azt még sem lehet meggátolni, hogy ne lásson, itéljen, következtessen s párhuzamot vonjon.

Ez pedig baj! Veszedelmes baj, ha a munkás párhuzamot von a saját nyomoruságos bére s a kapitalisták dus haszna között. A veszedelem érzete késztette a new yorki Bridge Operating Company vasuttársulat tulajdonosait, hogy jövedelmüknek nyilvánosságra kerülő kimutatását megtagadják a Public Service Commissiontól.

A társulat jogi tanácsosa ki is fejtette a megtagdás okait:

"A kimutatás ugy tüntetné föl a dolgot, hogy a Bridge Operating Companynak tulmagas profitja van, mivel a villamos áramhoz olcsó áron jut s az üzemköltségek alacsonyak. Azonban vannak veszteségeink is és nem volna méltányos, hogy kimutassuk a hasznot a veszteségek elhallgatásával, mivel az ilyen kimutatás a közönségben rossz és helytelen benyomást keltene."

Tehát a derék társulat retteg a közvéleménytől s aligha csalódunk, hogy legjobban retteg kiuzsorázott munkásainak véleményétől. S természetesnek találjuk a rettegését, ha tudjuk, amit a Public Service Commission kideritett s amit a társulat jogi tanácsosa nem mert tagadni: hogy a társulat évi haszna az alaptőkének nem kevesebb, mint **hetvenöt százalékát** teszi ki. Vagyis a társulat vagyona minden évben az alaptőkének háromnegyed részével szaporodik, mely jövedelemnek nagyobb részét ujra kapitalizálva, a tulajdonosok dologtalan jólétben is vigan haladnak a sokszoros milliomosság felé, mig munkásaik napestig huzva az igát, állandóan nyomorognak.

Kell még tovább magyarázni, miért nem akarja a társulat közhirré tenni évi kimutatásait?

*

Még kellemetlenebbé teszi az ilyen kimutatások nyilvánosságra hozatalát az a körülmény, hogy a vasuti balesetekről beszámoló statisztikát egybevethetnék az üzemföntartás költségeinek kimutatásával.

New Yorkon például a városi villamos vonalakon julius havában halálra gázoltak **harmincket** embert, kisebb-nagyobb mértékben megsebesitettek **ötezerszázharmincnégy** embert.

Ennek a rettentő számnak magyarázatát megtaláljuk az üzemföntartás csekély költségeiben. Az agyonhajszolt, végkimerülésig dolgoztatott munkás a védőkészülékeknek leikiismeretlen elhanyagolása, a szintén pénzbe kerülő óvóintézkedéseknek teljes hiánya: ime ezek magyarázatát nyujtják nemcsak a kapitalisták hetvenöt százalékos osztalékának, hanem az ezernyi ezer szerencsétlenségnek is!

Van-e még, aki nem érti meg, miért huzódik a Bridge Operating Company oly szerénykedve, szégyenlősen a nyilvánosságtól? Miért nem tartanak a kapitalisták ajánlatosnak egy-két dolgot közhirré tenni?

—:o:—

"MENJETEK EL S TÉRITSETEK MEG MINDEN NÉPEKET."

És William Booth, az "Üdv Hadseregé"-nek "tábornoka" elment és megtéritett minden népeket. Csak még Angliának volt egy-két vadpogány vidéke, melyet még nem téritett meg.

És ez szomoru dolog, mivel elkárhozik minden lélek, akit az "Üdv Hadserege" még nem térit. A kegyes lelkek hős tábornoka nem akarta, hogy az ő lelkén száradjon annyi lelkek elkárhozása, megindult hát Londonból a pogány lelkek megpuhitására, azonban támadt olyan pogány szélvész, melyen ki nem fogott semmi ima, semmi prédikáció.

Végre is a hős tábornok ugy okoskodott, hogy az okosabb enged s visszatért Londonba, hogy megtegye előkészületeit amerikai utjára, visszatérendő az "Üdv Hadseregé"-nek főhadiszállására.

Igy maradt aztán Anglia egy-két pogány vidékének népe a pogány szélvihar miatt megtéritetlen.

—o—

KI VOLT A LEGELSŐ SZOCIALISTA?

Azt állitják a szocialisták, hogy a gazdasági viszonyok teretették meg a szocializmust. Ez az állitás ma már nem állja meg a helyét. Egy csehországi pap alaposan megcáfolta ezt. Kimutatta, hogy a szocializmust, tehát a szocialistákat is, nem a gazdasági viszonyok, hanem maga az uristen teremtette. A szocialistákat, — mondja a csuhás, — főképpen az jellemzi, hogy elégedetlenek és engedetlenek. A legelső engedetlen ember pedig Éva volt, mert a tilalom dacára is megetette Ádámmal azt a hires almát, melyhez annyi átok és nyomor füződik. De meg is lakoltak érte. Isten kikergette őket a paradicsomból és földönfutókká tette őket stb.

Nem borzad-e a háta csuhás barátunknak, ha arra gondol, hogy ő is csak ezektől a hazátlan bitangoktól származott?

NEPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP.
A Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye.

Kiadja:
Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Előfizetési ár:

Egész évre	$2.00
Fél évre	1.00
Negyed évre	0.50
Európába egy évre	12 korona

Egyes szám ára 2 cent.

A Munk. Bet. Szövetség hivatalos közlönye.

NEPAKARAT

Published by the Hungarian Socialist Labor Federation of America
528 E. 6th Street, New York, N. Y.

Ch. ROTHFISER, National Secretary.
A. WALDMANN, National Treasurer.

Issued every TUESDAY and FRIDAY.

Subscription yearly $2.00
Single copies 0.02

Entered as Second-Class Matter August 28, 1907. at the Post Office at New York, N. Y.

New York, TUESDAY, August 24.

AZ ÁLTALÁNOS SZTRÁJK.

A svéd munkások hatalmas küzdelme, az egész országra kiterjedő általános sztrájk szünőfélben van. Amint a hirekből következtetni lehet, a harc nem járt azzal az eredménynyel, melyet ilyen egyöntetü, elszánt küzdelemtől várni lehetett volna. Ha lesz is ennek az általános sztrájknak egy-két üdvös eredménye a jövőre, bizonyos, hogy drága áron szerezték azt meg a svéd munkások s ha alaposabb vizsgálat tárgyává tesszük a dolgot, azt kell mondanunk, hogy a statusquonak, a harcot megelőző állapotnak föntartása a svéd munkáltatóknak győzelmét jelenti.

Néhány nap kérdése, hogy megitélhessük nagyobb bizonysággal, vajjon mi is hát a küzdelem eredménye? Az azonban már eleve bizonyos volt, hogy vereség esetén nem a munkásosztály szervezetlenségének vagy bátortalanságának tudható be a kudarc, hanem annak a harci fegyvernek, melyet használtak: az általános sztrájknak.

Maga a sztrájk munkabeszüntetést jelent. Egy sztrájkban a munkás azzal a jogával él, hogy munkaerejét, tulajdonát nem adja el. Ez a sztrájk azután lehet különböző természetü. Szoritkozhatik egy mühelyre, egy gyárteleprе, egy iparágra, vagy az ország összes iparágaira. Célja is különböző lehet. Vonatkozhatik tisztán gazdasági követelményekre vagy tisztán politikai követelményekre. Bármilyen legyen azonban a sztrájk, részleges, vagy általános, bármilyen legyen is a célja, magasabb munkabérnek, alacsonyabb munkaidőnek megszerzése, politikai jogoknak kiküzdése, egy alapvető jellemvonása van mindegyiknek: a sztrájk, a munka megtagadása a kapitalista tulajdonjognak elismerése. Még ha azok sztrájkolnak is, kik ezt a tulajdonjogot tagadják, a sztrájkkal a termelési eszközöket a kapitaisták tulajdonában hagyják meg. A sztrájknak ez alapvető jellemvonása, egyuttal alapvető hibája is. Minél nagyobb, minél általánosabb a sztrájk, hibája annál nyilvánvalóbb lesz, mint ahogy nyilvánvaló a svédek sztrájkjánál.

Kétségtelen, hogy a sztrájkokra szükség van a kapitalista rendszer azon irányzatának ellensulyozására, mely a munkások életszinvonalát sülyeszteni akarja. Kétségbevonhatatlan az is, hogy ez az ellensulyozás sikerülhet bizonyos körülmények között. Sikerül például ott, ahol a munkások szervezettek, a kapitalisták szervezetlenek.

Azonban az általános sztrájk, az összes munkások harca az összes kapitalisták ellen a kapitalistákat is egy táborba kényszeriti. Sőt az állam, a gazdaságilag uralkodó osztálynak képviselője lévén, az összes kapitalisták ellen indtott harc egyuttal hadüzenet az államnak is. A munkásosztálynak forradalma a kapitalista osztály és a kapitalista állam ellen. S arathat-e sikert az a forradalom, mely csak védekezik, de nem támad? Az általános sztrájk, amig lényegében "sztrájk" vagyis munkabeszüntetés marad, tökéletlen harci fegyver. Ezzel a harci fegyverrel a munkásosztály aligha arat győzelmet. Az általános sztrájknak általános s teljes forradalomba kell átmenni, hogy sikeres legyen. A munkásosztálynak nem munkamegtagadásához, hanem a termelés eszközeihez való jogát kell érvényesiteni. Nem önmagát kell elzárni a termelés eszközeitől, hanem a kapitalista osztályt kell kizárni. Fél-forradalmak önmagukban hordják a bukás csiráit. A munkásostály forradalma csak akkor teljes, ha megszünteti az osztályuralom egyetlen föltételét: a termelés eszközeiben való magántulajdont. A termelés eszközeinek lefoglalásához, köztulajdonná tételéhez, a munkások javára való müködésben tartásához pedig alkalmatlan; erre a célra szervezett ipari unionokra van szükség, melyek magukba foglalják az ország produktiv erőit. Ha a svéd munkásság ezt a tanulságot levonja, akkor mostani harcuknak akkor is üdvös eredményei lesznek, ha jelenleg elbukik is.

VETTÜK A KÖVETKEZŐ FÖLHIVÁST:

Az amerikai munkások összességéhez.

A történelmü neveztességü Indian Mounton (McKees Rocks, Pa.) összegyült hatezer munkás kéri 1909 augusztus 15-én tartott gyülésén Amerikának munkásságát, hallgassák meg a következőket:

Hosszu elnyomatás, végtelen nyomor és végtelen elkeseredettség lázadásba kergetett bennünket Pennsylvania köny- és véráztatott földjén. A Pressed Steel Car Company agyonsanyargatott rabszolga népe kér benneteket, hallgassátok meg jajkiáltásunkat. Miért festenénk végtelen nyomoruságunkat? Hiszen ismeritek mindnyájan. Elvonultak előttetek a szörnyü képek. Tudjátok, milyen bánásmód, milyen baromi megalázás kergetett bennünket ebbe a küzdelembe.

Munkástársak, nem fordulhatunk másokhoz, csak hozzátok. Nem kérhetünk segitséget másoktól, csak tőletek. Segitsetek bennünket. Ne engedjétek, hogy megtörjenek, leverjenek bennünket, hogy abba az irtózatos helyzetbe kényszeritsenek vissza bennünket, amely ellen fölemeltük a harc zászlaját.

Mi koplalunk, nélkülözünk. Legalább gyermekeinknek hadd adjunk egy darab kenyeret.

Küldjetek segélyt. S küldjétek gyorsan. Harcban állnak a new castlei munkások is. Segélyre van szükségük azoknak is.

A new castle-i munkások részére **Louis Duchez, Box 622, New Castle, Pa.** cimre, a mckees rocksi munkások részére **Albert Henyei 723 Bonquet St., McKees Rocks, Pa.** cimre küldjétek a sztrájksegélyt.

Munkástársi üdvözlettel
az 1909 augusztus 15-én az Indian Mounton tartott népgyülés **Sztrájkbizottsága.**

*

A fölhivás önmagáért beszél. Munkástestvéreink éheznek, segitsünk rajtuk! A gyüjtéseket, ha a **Népakarathoz** küldik a nyugtázást, nyugtázni fogjuk, mint az allegheny elvtársak gyüjtésével tettük.

GYÜLÉSI TUDÓSITÁS.

Adenai ostályunk titkára a következő jelentést küldi a szervezet megalakulásáról, melyről már Molnár elvtársunk jelentése alapján hirt adtunk.

"Adenaban augustus hó 15-én jól sikerült **népgyülést** tartottunk, melyen Molnár elvtárs Clevelandból kifejtette a szocialista mozgalom céljait s a jelenlevőket szervezet alakitásra hivta föl. A fölhivásra tizenöt munkástársunk jelentkezett a szervezet megalakitására. Megválasztottuk a tisztviselőket is a következőleg: Horváth Károly elnök; Mudri Mihály levelező titkár; Szijgyártó András pénztárnok; Papp Ferenc jegyző; Erdős József és Baranyai János ellenőrök. Gyüléseinket inden hó első vasárnapján fogjuk tartani.

Mudri Mihály, levelező titkár.

*

Ezuton is tudtára adjuk uj elvtársainknak, hogy egyik intézkedésüket meg kell változtatniok. Ugyanis pártszervezeti szabályzatunkba ütközik az elnöki tisztség. Szervezeteinknek csak gyülésvezetőik lehetnek, kiket időről-**egy** gyülés vezetésére választanak a szervezet tagjai.

Hisszük, hogy adenai elvtársaink rövid idő alatt Adena és Hurford magyarlakta telepein szép munkát fognak kifejteni elveink érdekében.

MORGAN VASUTAT VÁSÁROL.

I. P. Morgan megvásárolta a Chicago Great Western Railroadot tizenhét millió dollárért. A vasuttársulat az 1907-iki pánik után csődbe került s atörvényszék által kinevezett gondnok igazgatása alá került.

Morgan az egész vasuttársulatot ujjá szervezte. A vásárlás annyiban fontos, hogy Morgan ismét egy lépéssel közelebb jutott ahhoz, hogy Harrimannal együtt megszerezze az összes vasutak fölött való ellenőrzést.

A McKEES ROCKSI SZTRÁJK.

A sztrájk kezdete óta először történt meg, hogy a sztrájkolók nagyobb számban támadtak egy hajót az Ohio folyón, mely sztrájktörőket szállitott a Pressed Steel Car Company telepeire.

Több ezer ember lepte el a folyó két partját s revolverlövésekkel fogadták a gyanuba vett hajót, melyet számos lövés ért. Azonban mire a csapatok megérkeztek, a sztrájkolók szétoszlottak.

Tudósitást kaptunk, hogy a sztrájktörők közt van egy notórius magyar sztrájktörő is, kinek sztrájktörés a rendes foglalkozása. Zimann Józsefnek hivják ez a hitvány alakot, aki ezelőtt két évvel Shoenesben, nem régiben B. & O. R. R.-nál, most pedig McKees Rockson csapott föl a munkások árulójának. Jó lesz ezt a nevet megjegyezni s viselőjével érdeme szerint bánni!

Magyarországi hirek.

AZ ALKOHOL SZÉTROMBOLJA A CSALÁDOT.

Sopronban borzalmas családi dráma történt. Egy apa, akit iszákossága miatt elbocsátottak szolgálatából, elkeseredésében elvágta három gyermekének a nyakát, azután önmaga is öngyilkos lett. Az ártatlan apróságok azonnal kiszenvedtek, a gyilkos apa még egynéhány percet élt. Winter Vilmos a soproni villamos vasuti társaság alkalmazásában állott már évek óta. Néhány nap előtt azonban elbocsátották őt a szolgálatból, mert az ivásnak adta magát. A nagycsaládu ember rabja lett az alkoholnak, de azt még föl tudta fogni, hogy ha kilöki a munkából az a vállalat, amelynek már évek óta dolgozott, az éhenhalás réme fenyegeti őt is, a kis gyermekeit is. Rémes tettének elkövetése előtt még megjelent a társulat irodájában s követelte, hogy vegyék vissza. Nem vették vissza. Lármázott, sirt, könyörgött, — nem használt; végre is karhatalommal távolitották el. Ez azután megpecsételte családja sorsát. A vállalattól a korcsmába ment s csak másnap reggel hét órakor tért haza, amikor felesége a mosókonyhában volt elfoglalva. Borotvát vett elő és elvágta előbb három gyermekének nyakát, majd a saját ereit vágta föl. Gyermekei közül a legidősebb hat éves, a másik négy éves, a harmadik tiz hónapos volt. A gyermekek azonnal meghaltak. Mit sem sejtő felesége haldokolva találta Wintert nagy vértócsában. Mire a rendőrségi tisztviselő megérkezett, már kihallgatni sem lehetett, mert pár perc mulva meghalt.

AZ ÁLDETEKTIV.

Veszedelmes szélhámost tartóztatott le a mult év nyarán a budapesti rendőrség Theimer Adolf személyében. Theimer a lapokból vett rendőri hirek alapján fölkereste a meglopottaknak s károsultaknak egész seregét és detektivnek adván ki magát, mindenütt kisebb-nagyobb összeget kért és kapott. Theimer a rendőrségen beismerte büneit. A törvényszék csalás büntette miatt négy évi fegyházra itélte. A királyi tábla ezt az itéletet megerősitette és a Kuria szüneti tanácsa Zachár Emil elnöklésével a benyujtott semmiségi panaszokat elutasitván, hozzájárult az alsóbiróságok részéről kiszabott büntetéshez.

Mindenesetre jellemző arra a jó hirnévre, amelynek Budapest rendőrsége örvend, hogy az áldetektiv egész sereg embert becsaphatott s nem is találták szokatlannak és gyanusnak, hogy egy detektiv pénzt kér tőlük.

KÖPENICK SÁTORALJAUJHELYEN.

Voigtnak, a hirhedté vált berlini cipésznek köpenicki kalandjához hasonló história esett meg Sátoraljaujhelyen. Persze: kisebb kiadásban. Itt egyelőre csak a rendőrséget ültették föl, azt is csak rövid ideig, a rendőri tollnok megérkezéséig. A Molnár utcában levő nyilvános házhoz éjszakának idején betoppant egy ur, aki azt monldta:

— Dr. Bocskai vagyok, budapesti rendőrkapitány, a belügyminiszter kiküldötte.

Hozzátette, hogy a belügyminiszter a sátoraljaujhelyi éjjeli mulatók ellen fölmerült panaszok dolgában küldte ki. Majd igy szólt:

— Kérem a lányok törzslapját és fölszólitom a vendégeket, hogy távozzanak.

A vendégek nem távoztak, mert gyanus volt nekik az eset.

— Karhatalmat veszek igénybe — szólt a kapitány s csakugyan kiment az utcára és szólt az ott posztoló rendőrnek. Az engedelmeskedett, sőt két társát is segitségül hivta és most már egy őrjárat élén, a leghivatalosabb minőségben jelent meg Bocskai dr. a mulatóban.

— Tessék velem jönni a rendőrségre! — adta ki a parncsot Bocskai a vendégeknek. A vendégek pedig most már mentek a rendőrszobára, ahol az ügyeletes altiszt szintén rendelkezésére állt a kapitánynak s jegyzőkönyvbe vette arendőrök nevét. Ekkor érkezett meg a rendőrszobára dr. Kellner Győző rendőri tollnok, akit álmából vertek föl. Kellner rögtön ráismert dr. Bocskai személyében Aszterbaum Zsigmond facér pincérre, akit nyomban letatóztatott.

GYILKOSSÁG A TÖRVÉNY NEVÉBEN.

Mátészalkán Dieku Mihály derzsi szegénysorsu paraszt a község egyik telkén engedelem nélkül épitett. A hatóság elrendelte az épület lerombolását. A határozat foganatositása végett a csendőrség augusztus elején meg is jelent a helyszinen. Dieku kaszával akarta megoltalmazni a viskóját. A kaszát a csendőrőrsvezetőre emelte, aki erre támadójára lőtt. A lövés gyomrán találta Diekut, aki holtan bukott a földre. Az apja segitségére sietö fiunak a karját találta a csendőr golyója. A hadbiróság meginditotta a "vizsgálatot" és természetesen megállapitotta, hogy a csendőrőrsvezető jogosan, önvédelemből használta fegyverét.

ELVTÁRSAK!
OLVASSÁTOK ÉS TERJESSZÉTEK A NÉPAKARATOT.

Külföldi hirek.

A FEKETE BANDÁK CSÖNDBEN.

A cár hüséges szövetségesei, a fekete bandák bajba jutottak. Már, ugylátszik, tagtársuk és főnökük, a cár sem támogatja őket pénzzel s a rablások és fosztogatások is keveset jövedelmeznek.

Pétervári lapok jelentése szerint a szövetség nagy bajban van, mert már régen kifogyott a pénze. A vidéki fiókegyesületek egyre-másra panaszkodnak a pétervári főtanácsnál, hogy rá sem leht ismerni az eddigi adakozókra, mert nemcsak, hogy beszüntetik a támogatást, hanem visszakövetelik adományaikat és olyan cimen, hogy csak kölcsönt adtak a szövetségnek, pörlik a vidéki fiókegyesületeket. A kormányzóságok székhelyén lévő nagy egyesületek is, igy a tveri, archankelski és más nagy egyesületek is pénzzavarokkal küzködnek. Háromezer vidéki fiók közül ma már csak ötven áll fön s ezek közt is nem egy züllésnek indult.

Az a szerencse, hogy sem Oroszországban, sem másutt nem akad egyetlen tisztességes ember, aki sajnálná a rablószövetség bomlását.

LÉPFENE BÉCSBEN.

Néhány hete Bécsben lépfenés esetek fordultak elő. A megbetegedettek közül az egyik meghalt. Holl János fuvaros az áldozat, aki megbetegedése előtt két héttel Magyarországon járt lóvásárokon és alig hogy Bécsbe hazaért, rosszullét fogta el és a kórházban kiszenvedett. A boncolást megejtették és majd a mikroszkopiai vizsgálat fogja kideriteni, hogy a halálát csakugyan lépfene okozta-e, mert a megbetegedés tünetei erre vallanak. Bécs város egészségügyi tanácsa azonnal széleskörü intézkedéseket tett a betegség esetleges továterjedésének a megakadályozására. A járványkórházban egy másik betegt is kezelnek, akiről bebizonyosodott, hogy lépfenében betegedett meg. Kreitner József a neve, foglalkozására nézve mészárossegéd, aki a minap egy beteg tehenet végzett ki, amelynél lépfenét állapitottak meg. Néhány napra rá kitünt, hogy Kreitner is ebbea betegségbe esett; ezért azonnal kórházba szállitották és most már a javulás utján van.

HOGYAN ŐRZIK A CÁRT?

Londonból irják: A cár cowesi látogatása alkalmával a legszélesebb körü óvóintézkedéseket megtették. Ezzel azonban Edward király, aki nagyon aggódott a cár miatt, nem elégedett meg, hanem elrendelte, hogy a közönséget el kell téveszteni oly módon, hogy ne tudja, Cowes melyik helyén fog kikötni a koronás vendég. E célból a közönségnek valóságos szindarabot rendeztek, amelynek főszerepét maga Edward király játszotta el. East-Cowesban a legnagyobb előkészülettel várták a cárt. Természetesen, a kiváncsiak ezrei tódultak oda. Nemsokára ágyuszóval rendezték, hogy közeledik a cári yacht. Kevéssel ezután Edward király Alexandra királynéval karján elhagyta a Victoria and Albert yachtot és a Trinity-hajógyár közelében partraszállt. A felség társaságában egy ur volt, aki feltünően hasonlitott az orosz cárhoz. Egész sereg katonaság és titkos rendőr vette körül a királyi párt és a fejedelmi vendéget, amig a közelben várakozó automobilra szálltak és Osborne felé hajtottak. Egy perc alatt elterjedt a hir, hogy megérkezett a cár s a nép tolongott Osborne felé. Ugyanabban az időben még három helyen látták a cárt Edward király társaságában partraszállni, ugy hogy a közönség egészen megzavarodott és nem tudta, hová és merre menjen, ha a cárt akarja látni. Néhány perc mulva egészen üres lett a Trinity-hajógyár környéke, csak harminc-negyven tengeri sportruhába öltözött férfi ügyelgett még a parton. Aki figyelmesen szemügyre vette őket, észrevehette, hogy valemennyinek ujság volt a balkezében. Ugyanis erről a jelről ismertek egymásra a titkos rendőrök. A legügyesebb és legelszántabb embereket rendelték ki a tengerpartra, ahol néhány perc mulva egész sereg motorcsónak jelent meg. A nép, amely még kevés számban visszamaradt, azonban már nem hitt a saját szemének sem, különösen amikor azt látta, hogy abban a motorcsónakban, amelyben Edward király ült, két ur volt, akik összetévesztésig hasonlitottak a cárhoz. A csónakok egy része kikötött és megint kiszállt Edward király vendégeivel és automobilra ülve, Ventor felé hajtatott, ahol egy csöndes, magányos, de jól őrzött helyen valósággal kikötött a minden oroszok hóhérjának yachtja.

A CÁR BIRODALMÁBÓL.

Orelből jelentik, hogy huszonhat forradalmár ügyében itélkezett az orosz uralkodó osztály "igazságszolgáltatása".

A vádlottak büne az volt, hogy a parasztok között terjesztették a fölvilágosodást. A vádlottak közül egyet halálra itéltek, egyet fölmentettek, huszonnégyet pedig börtönre itéltek.

TÁRCA.

A TOR.

— Irta **Farkas Antal.** —

A csősz, akit a mostani törvény alapján mezőrendőrnek csufolnak, még vasárnap este beszólt Buzi Péterék tanyájába. Vasárnap reggel parancs-kiadáson járt a községházán, a piacon összetalálkozott Buzi Péter Sándor öcscsével, aki is szóbeli üzenetet küldött a tanyára:

— Tisztelem Péter bátyámékat, hozza haza a birkát, mert édesanyánk utolsóban van.

Buzi Péter kijött a tanya elé, a kamrából kihozott egy kis üveg pálinkát és megkinálta vele Arany Miksa bácsit, a mezőrendőrt. Ez már igy dukált. A csősz nem azért csősz, hogy ingyen szaladgáljon. A hiradás maga is megérdemelte a megtiszteltetést: fontos hir, nem mindennapi ujság, mikor azt adják tudtul, hogy az embernek az édesanyja haldoklik.

A kis üveg pálinka elfogyott, Buzi Péter példákkal, képletes beszéddel, félre nem magyarázható célzásokkal értésére adta a csősznek, hogy nincs, ha még ugy haldoklik is édesanyám: aztán jójcakát kivántak egymásnak annak bőics hangoztatása közben, hogy ilyen az emberi sors: halál a vége.

A birka nem éppen birka volt: juhnak se szégyelhette magát. Tavaly vevődött a Buzi-gyerekek örömére, voltaképpen mégis csak arra a célra, hogy idős Buzi Péterné még a birka életében elhalálozván, az utóbbi jó lészen a halotti tor megtartására.

Akkoriban Buzi Péterné édesanyánk-asszony is a tanyán lakozott Péter fiánál. A birka ellen több izben kifogásokat emelt: letapossa a kertet, lelegeli a salátát, a csirkét agyongázolja jó kedvében, szóval zsörtölődött rá, azt akarta, hogy levágják, vagy eladják. Péter — egyébként is nagytermészetü ember volt — bizony kereken odamondta az édesanyjának:

— Mit feni rá kend a fogát? Aligha esznek egymásból, mert a kend torára vettem. Együtt pusztulnak el.

A Buzi-csemeték amilyen nagyon örültek a birkának, körülugrándozták, cirógatták, legeltetni vitték, annyira gyülölte a birkát idős Buzi Péterné. Tudta, hogy nekik egyszerre kell elpusztulniok. Tudta, hogy amikor majd ő a koporsóban fekszik, hidegen, némán, vakon, siketen, nem kivánván a földi jókból egy falatot, akkor Péterék a legjobb étvágygyal látnak a birkapaprikáshoz és jóllaknak, nagyokat isznak rá, sőt még nótát is mondanának, ha nem szégyenlenék.

Nem tudott a birkával meglenni egy tanyában. Addig nyöszörgött, addig sóhajtozott, addig betegeskedett, hogy bevitték a városba, a menyéhez és a legkisebbik fiához. Ha templom kell neki, az is kéznél van, a pap is a szájában van, sőt ha doktorra-patikára szorul, az sincs messze.

Egyébként is nem a legjobb szivvel volt Péter fia ránt. Az öreg Buzi halála óta ez lett a familia kiskirálya. A lánytestvérekkel még pörösködött is, kisemmizett mindenkit és ő maga ült bele az öreg tanyába. Zsiványnak, rablónak tartotta Pétert, akiről még azt is föltette, hogy a neki járó kommenciót sajnálja, jobb szeretné már a föld alá dugni, azért vette a birkát is, hogy ez az utálatos jószág kibőgje a világból.

Ami azt illeti, ez birka nélkül is megtörténhetik, mert Buzi Péterné anyánk-asszony meglehetősen rossz bőrben volt. A száraz heptika nyüstölte szegényt és bizony nincs az a vén birka, öreg juh, amelyik tul élné. Mégis az unokák, a fiu, a meny, a birkát simogatják, azt becézgetik nem az öreg asszonyt, az édesanyát, a nagymamát.

Ugy érezte, hogy jobb lesz otthon. Sándor, a legkisebb fiu szivesen fogadta. Nem ingyen tartja: Péter fizeti érte a kommenciót, aztán a kommenció nem fogy el, mert az ilyen öreg asszony alig tud valamit enni. Egy kis kávé, egy kis leves és aztán köhög, ha nem köhög, elalszik, aki pedg köhög, vagy alszik, az olyankor nem eszik.

Buzi Péter befogott kora hajnalban, aztán még a gyerekek aludtak, szekérre dobta a birkát és behozta Sándorékhoz. Szorongó szivvel hajtott be az udvarba. Mindjárt azt kérdezte, hogy mi van az édesanyámmal?

Buzi Sándor segitett a lovak kifogásában, közben meg is jegyezte, hogy a Szárcsa megint romlik, alkalmasint a nyomtatás ártott neki, csak aztán válaszolt a bátya kérdésére:

— Hát csak van, de már doktor is volt nála.

— Ne beszélj! Hát aztán?

— Azt mondta, hogy nem segithet rajta. Bevégzi magától.

Péter még a pitvarban levette a kalapját. Templomba, halottas házhoz igy lép be az ember. Csöndesen köszönt oda a sógorasszonynak, aztán az ágyra tekintett. A parányivá zsugorodott öreg asszonynak csak a feje volt kint. A sógorasszony a szemét nyomkodta a kötője sarkával.

— Nem birja tovább, szegény édes...

Péter megnyugtatásul odasugta:

— A birkát hazahoztam.

Aztán a piacra mentek. A sógorasszonynak kellett eladni a csirkéket, amit Buzi Péterné

bekűldött. Ómaga nem jöhet, mert mindenórás. A Buzi-gyerekeknek meg föl kell nézni a zsidópiacra, hogy mint megy a buza, mert temetés, ez, az, illetékezés megint csak megrátja a bugyellárist. Az öreg asszonyt magára hagyják. Addig csak meg lesz, mire hazavetődnek, hiszen éppen most aludt el. Még a kutyát is bezárják. Az istállóban a lovak ropogtatják a szénát. A kocsiról leresztett birka az udvar gyöpén legelészett. Megéhezett. Még a csöngettyüt is a nyakán felejtették. A Buzi Sándorék feket kandurmacskája nézi-nézi a különös teremtményt, feléje merészkedik, de a következő pillanatban már ott kucorog a padlásajtóban; megijedt tőle. Az asszony a piacon veszekedik a kofákkal, az emberek meg a gabonapiacon incselkednek a buzás zsidóval.

*

Fölébredt az öreg Buziné. A köhögés ébresztette föl. Ugy megrázta mindenét, hogy majd kiesett abból a magas ágyból. Merő viz lett az erőlködéstől, mire abbahagyta. Fojtogatott, rekedt, szükölő hangon próbálta a menyét szólongatni:

— Zsófi! Zsófi!

Csönd volt. Senki sem felelt. Az udvarról behallatszott a birka csengetyüje. Megismerte a szavát. Hát már ezt is hazahozták? Muszáj neki meghalni? Az a gyalázatos birka még itthon is üldözi. Föltápászkodott, kinézett az ablakon. Ahal van-e, ott legel, milyen jóizüen legel, hazajött az ő torára; miyen kövér, milyen egészséges!

Buziné visszadőlt a párnákra. Várta haza a családot. Nem hal meg, azért sem hal meg, hogy ne sikerüljön a számításuk. A birka folyton a fülébe csilingelt. Rettentő irigység, mélységes gyülölet, feneketlen keserüség töltötte el a lelkét. Nem hal meg, azért sem hal meg.

Délefelé járt az idő, mikorra a piacról elővetődtek. A gyerekeken meglátszott a korcsmázás. Piros volt a képük, hangos a beszédük. Robajjal nyitottak a szobába.

— Hogy van, édesanyám? — kérdezte Buzi Péter, amikor látta, hogy az öreg asszony még mozog.

Az öreg asszony ránézett a fiára.

— Rosszul vagyok, Péter. Ugy kivánok valamit — hazudta.

— Hát csak ki vele! Nem sajnáltam én édesanyámtól soha semmit — hazudott Péter is.

— Egy kis birkahust. Hallom, hogy hazahoztad.

— Meglesz! Csak aztán várni kell ám rá egy kicsit. Meg kell várni.

Hangsulyos szavak voltak ezek. Figyelmeztették az öreg asszonyt, hogy addig meg ne haljon, mig el nem készül a birkahus.

A konyhában a két testvér összesugott.

— Persze, hogy levághatod, csak azért nem is adunk ki pénzt. A többit leeresztjük a kutba, hogy meg ne büdösödjék. Ma vagy holnap ugyis vége. A doktor nem hazudik.

Péter maga bánt el a birkával. Az öreg Buziné sokáig hallgatott, hogy szól-e még a csengetyü? Mikor a párolgó hust az ágyába vitték, mohón, utolsó erőlködéssel döfte bele a villáját, még a száját is eltátotta, aztán köhögni kezdett. A hus ott maradt a villán. Buziné meghalt.

*

Másnap a birka ott rotyogott a bográcsban az udvar közepén. A nagymama temetésére hazahozott Buzi-gyerekek sirva állták körül a birka csöngetyüjét. Buzi Péter italtól vörös ábrázattal jött-ment, forgolódott a bogrács körül. Micsoda pompás vacsora lesz ez! Aztán meg több kommenciót nem kell már fizetni Sándornak. Még a jókedv is elkapta. A vénasszonyok éneke kihallatszott a szobából, mikor féltréfásan odaszólt az öcsének:

— Mondd mán nekik, az istenüket, hogy csöndesebben, mert még felkötik édesanyánat!

—o—

SZÖVETSÉGÜNKHÖZ TARTOZÓ EGYLETEK HIREI.

Chicago, Ill. A szövetség XIX. osztálya 1909 szeptember 5-én **szüreti mulatságot** rendez a Teuton Turner Grove-ban, Ashland Ave. és 53-ik St. sarkán. Kezdete d. u. 1 órakor. Belépő-jegy személyenkint 25c.

New York, N. Y. A szövetség I. osztálya folyó hó 29-én, szombaton este **fölolvasást** tart. A fölolvasás tárgya a legközelebbi lapszámban lesz közölve.

— A szövetség II. osztályában folyó hó 26-án csütörtökön este a 19-én megindult **vita** folytatása lesz. A vita tárgya A **S. L. P. elvi nyilatkozata.**

Philadelphia, Pa. A szövetség XIII. osztálya augusztus 29-én saját helyiségében, 800 Parrish st.-en **Lassalle ünnepélyt** rendez. Belépti dij nincs. Ruhatár 15 cent. Az ünnepély tiszta jövedelme a Népakarat javára fordittatik.

E. Pittsburg, Pa. A szövetség VIII. osztálya szeptember 6-án (Labor Day) az east pittsburgi Turner Hallban szinelőadással egybekötött **Lassalle ünnepélyt** rendez. Szinre kerül Jövesy A. hárofölvonásos bohózata, a "Goldstein Számi". Jó zene, jó ételek és italok. Belépő-dij férfiaknak 50c., nőknek 25c.

A PLÉBÁNOS UR SZIVE.

A magyarországi "Népszava" irja:

Ha az élettel való viaskodásban eldurvult, a csalódásoktól megkövesedett szivet érzéketlen a mások szenvedései iránt, ha az a szem, amely a maga fájdalmán minden könyét elsirta, nem tud a mások katasztrófája fölött könyet ejteni, az megbocsátható, az érthető. Ámde, ha az érzéketlenségnek, az irgalmat nem ismerő fásultságnak az alapja a rideg önzés vagy a bosszu, az már nem bocsátható meg, az már undoritó, gyalázatos cselekedet. Hát még akkor, ha ezt olyan követi el, aki éppen a szeretet vallásának, a szeretetnek a hirdetésével akarja magát megkülönböztetni embertársaitól, akinek ez a hivatása vagy mestersége kiváltságokat biztosit, akkor már igazán gyülöletes cselekedet.

A legélénkebb fantáziáju koponya nem tudna ennél az alábbi históriánál jellemzőbb valamit kieszelni arról, hogy milyen lelketlen, milyen bestiális tud lenni egy-egy pap, ha megdühödik: hogy a szeretet vallásának a törvényét milyen förtelmes sárba tudja gázolni, ha kedve tartja.

Római katolikus plébánosról van szó, aki rettentő nagy ur a falujában. Sőt rettegett ur. A közigazgatási hatóságok nemcsak respektálják illetéktelen beavatkozásait, hanem félnek tőle, mert pertu barátja a főispánnak és ez már elég arra, hogy bosszut tudjon állni. Nemcsak a hivek lelki ügyeit igazgatja, hanem ott van a politikai, községi és társadalmi életben és mindenhol tekintély. Bankigazgató, könyvelő, pénztáros, korcsmáros, boltos s amel lett a község ügyeiben parancsol a képviselőtestületben, a jegyzőnek, a birónak diktál.

A községnek nincs jégverme. A plébániának van, esetleg annak a korcsmának van, amelynek a plébános az — mondjuk — igazgatója. A község a plébánossal szerződést köt, hogy orvosi rendeletre a betegek részére ennyi és ennyi összegért tartozik jeget adni. Valakinek a felesége **május 28-ika** óta agyvérzésben fekszik halálos betegen. Már végrendelkezett is. (Ez fontos, ezt tessék megjegyezni!) Az orvos folyton jeget rendel és mit tesz a plébános ur, a szeretet vallásának a hirdetője? Az orvosi rendelést széttépi és kijelenti, hogy a haldokló számára nincs jég, mert kell a korcsmai italok behütésére.

Ne szisszenjünk föl, mindjárt megértjük az Ur szolgáját. Azt a valakit, akinek a felesége haldoklik, a plébános ur szocialistának tartja. Ez egy. Itt a kettő: a haldokló asszony végrendeletében nem hagyott semmit a templomra És ez elég. Tehát pusztuljon el mihamarabb, fő, hogy a korcsmai italok hidegek legyenek, mint a plébános ur szive.

A többi már nem tartozik ide, de jellemző. A férj panaszára a főszolgabiró utasitja a községi elöljáróságot, hogy szerezzen be jeget. A jegyző, a biró, az orvos a vállukat vonogatják. A férj táviratozik a főszolgabirónak a jég miatt. Most már a főszolgabiró is hallgat. A szegény asszony pedig elgondolja, hogy milyen jó volna most a plébános ur korcsmájában bornak vgy pálinkának lenni: akkor jéghez juthatna.

Ezt a históriát, a kegyetlenségnek, a nemtelen bosszunak ezt a históriáját pedig nem mi találtuk ki, hanem az a plébános ur, aki lakozik vala Garaszentbenedeken, Barsmegyében és aki ezt nekünk levélben megirta, nem más, mint maga a férj, akinek a feleségét, anyaszentegyházának a tagját a plébános ur nem becsüli annyira, mint a korcsmája utolsó szódásüvegét. Nem, mert azt jégbeteszi.

—o—

A NŐ HELYZETE INDIÁBAN.

Néhány hónappal ezelőtt "The new India" cimen igen érdekes könyv jelent meg Indiáról Ihones-tól, amelyben a nő helyzetére vonatkozóan a következő adatokat találjuk:

"A nőt eddig tisztátlan, megvetendő lénynek tekintették. Az ujitás áramlataihoz tartozók a nőkérdés terén is reformokat követelnek. Különösen a barbárság ellen fordulnak. 6—8 éves leányokat öreg kéjencekhez adnak feleségül. Ha "férjük" meghal, még mielőtt testi ártatlanságukat elvesztették, akkor özvegyeknek tekintik őket, akiknek az indiai erkölcsök szerint nem szabad többé férjhez menniök. Jellemző az indiai nők helyzetére, hogy az ujitóknak nincs bátorságuk, hogy a gyermekmeggyalázás törvényes megbüntetését követeljék, hanem megelégednek azzal a követeléssel, hogy a gyermek tiz éves korában mehet csak férjhez és ha az öreg férj meghalt, halála után joga legyen ujból férjez menni.

Amint Ihones tovább irja, évente ezer és ezer leányt a templomoknak adnak el, aholt mint bajadérok (indus táncosnők) prostituciót folytatnak. Ezek az álapotok, amelyekbe az angolok belenyugosznak. Bizonyára nem az indiaiak sajátos erkölcsire való tekintettel tették, hanem azért, mert a gyermekek árusitását öreg kéjenceknek és templomoknak nem lehet kiirtani mindaddig, amig Indiában az a végtelen nagy nyomor uralkodik, amelyet ők kizsákmányoló uralmukkal teremtettek.

A SZOCIALIZMUS.

WILLIAM SCHOLL McCLURE FÖLOLVASÁSA AZ ALBANY-I SAJTÓEGYESÜLETBEN.

(Folytatás.) (5.)

A termelés eszköze a munkás kezéből a kapitalista kezébe került. És a változás eredményeképpen most ilyen a helyzet: a termelés szocializálódott, társadalmasitatott; a termelés eszközei a kapitalista tulajdonában vannak; a termelés eredményét a kapitalista sajátitja ki. A termelés eszközének tulajdonosa, bár többé nem termel, még mindig kisajátitja a termékeket és a kisajátításnak módja lényegesen megváltozott.

Ez a kapitalista magántulajdon eredete. A tulajdon egykor az egyén munkálkodásának eredménye volt, a kapitalizmus alatt mások munkagyümölcsének kisajátitása. A munkások megraboltatása. Csodálkozhatnak-e önök, ha a szocialista, midőn valaki kenetteljesen beszél a szent magántulajdonról, értve a kapitalista tulajdont, — a szocialista nem mutat hajlamot a tulajdon imádatára, jól ismervén annak eredetét? "A tulajdon lopás", mondá Proudhon. S bizonyos, hogy a termelési eszközök magántulajdona nemcsak lopást, hanem egyre több lopást jelent.

Állapitsuk meg mégegyszer ennek a változásnak természetét, mivel ennek megértése fölötte nagyfontosságu.

Azelőtt a munkásé volt a termelés eszköze, saját maga használta, övé volt a termék is. Most a kapitalista tulajdonában van a termelés eszköze; a kapitalista sajátitja ki azt a terméket, melyet a munkásoknak szocializált, kooperativ, vagyis közös munkája hoz létre. A tulajdon, mely valamikor a munka jutalma volt, most a munkás kizsákmányolásának az eredménye. A termelési eszközök tulajdona: ez fejti meg a helyzetet, mivel a tuajdonosé a termék. Ebből származik a rablásra való hatalom. Hogy mások hozzájuthassanak, a munkásoknak le kell mondaniok a saját munkájuk gyümölcséről.

A munkaerő árucikké válik.

Ennek a változásnak hatása a munkások helyzetére élesen szembeötlő. Elveszitve a termelés eszközei fölött való rendelkezést, a mult független kézmüvese a jelen bérrabszolgájává vált. Dolgozik, nem saját magának, hanem urának, ki tulajdonosa lesz a munka gyümölcsének egy csekély rész kivételével, mely csak arra elegendő, hogy a munkást a további munkára képessé tegye. Néha még erre sem elegendő. Munkaerejét — s a munkaerő elválaszthatatlan a munkástól, — kénytelen áruba bocsájtani, mint árucikket. El kell adnia, vagy el kell pusztulnia, mivel nincs más jövedemi forrása. Eladja magát napról-napra, hétről-hétre, évről-évre. A bér, melyet kap, vagy nincs, vagy kevéssé van arányban munkájának termelő értékével. Ezt a munkapiac versenye határozza meg. Ha ritka ügyességgel bir, magasabb a bér a verseny hiányában. Vagy ha a szervezkedés folytán a munka versenyét el lehet háritani, az átlagosnál magasabb bért lehet kierőszakolni. De ahol mesterséges helyzet nem áll elő — s csak kivételes helyen s kivételes időben állhat elő, — ott a munkás teljes pusztitó hatását érzi árucikk voltának. Munkaerejét annak értéke szerint kell eladnia, vagyis oly árért, amennyibe előállitása kerül. A munkanélküliek alacsony szinvonalu életmódja mellett a béreknek csökkenő irányzata van. A munkapiac heyzete szabályozza a béreket. Ma a bérek csökkenőben vannak, megfelőleg sülyed az életmód szinvonala is.

Ebből könnyen látható, hogy a munkás nem veszi ki részét a gép áldásaiból. Hogy mennyit kapjanak, nem az határozza meg: hogy mennyit termelnek, hanem a munkáért a társaikkal folytatott verseny. És a munka fölöslegessé válása, mely együtt jár a gépek beállitásával, csak arra szolgál, hogy intenzivebbé tegye a versenyt, egyre ujabb tömegekkel szaporitsa a munkanélküliek táborát. Továbbá a mechanikai találmányoknak az a tendenciája, hogy a képzett munkást a képzetlennel helyettesitse, határozottan káros a munkásokra, mivel a bérek csökkenését jelenti.

Nézzük például egy uj szedőgép általános használatának valószinü hatását a munkásokra. Bizonyos, hogy elsősorban sokan elveszitik a munkájukat, végigszenvedik a munkanélküliség nyomoruságait. Nyerni határozottan semmit sem nyernek. Még azok sem, akik megtartják munkájukat. Éppen annyi ideig kell dolgozniok, mint azelőtt s nem kapnak egy centtel sem több fizetést. Sőt néha még rosszabb helyzetbe kerülnek, mint azelőtt, mivel, ha a változás össztöri szervezetüket, ami valószinü, kénytelenek elfogadni olyan bért, amilyet a verseny hoz létre, vagy ha a gép kezelése könnyü, igen könnyen megesik, hogy olcsóbban fizetett női munkással helyettesitik.

Tehát igy áll a dolog. Egyik oldalon a munkások, akiknek hozzá kell jutniok a termelés eszközeihez, vagy éhezniök kell; s a hozzájutás csak a verseny által leszoritott bérek elfogaádsával történhetik. A másik oldalon a termelés eszközeinek kapitalista tulajdonosa, aki a kapitalisták között folyó verseny miatt kénytelen a legolcsóbb munkaerőt megvásárolni. Tehát, mig ez a rendszer meg nem változik, elkerülhetetlen eredménye a munkások megraboltatása. A termelést bármennyire fokozzák, nincs a munkásoknak haszna belőle. Kinek van hát? Világos, hogy azoknak, kik monopolizálják a termelés eszközeit, — a kapitalistáknak!

Ez az a veszedelem, melylyel szembe kell szállni: a termelési eszközök fölött egy osztálynak a föltétlen monopoliuma, miáltal a munkást megrabolják mindentől. És a megoldás, melyet a szocializmus nyujt, a viszonyoknak egyszerü és logikus következtetése. Egy amerikai, Thomas Skidmore már évtizedekkel ezelőtt világos szavakba öntötte. New Yorkban, 1829-ben megjelent "Az ember joga a tulajdonhoz" cimü müvében azt mondja: "Ha tehát látjuk, hogy a gőzgép minden valószinüség szerint a szegényeknek végső nyomorba döntését vagy elpusztitását idézi elő, mit tehetnek mást, minthogy lefoglalják s sajátjukká teszik. Ugyancsak ilyen módon sajátitsák ki a gyapot- és szövőgyárakat, a vasöntődéket, a templomokat, házakat, hajókat, a földeket, ugy, amint ez a könyv ajánlja s amint joguk is van hozzá."

A termelési eszközök fölött való ellenőrzés: ez teszi az egyik embert a másiknak urává. Azelőtt rabszolgaság volt, olyan uralkodás, melyet az emberek fölött való birtokjog tett lehetővé. Most bérrabszolgaság van, olyan uralkodás, melyet az élet föntartásához nélkülözhetetlen termelő eszközök fölött való birtokjog tesz lehetővé. Tehát a munkások csak ugy szabadulhatnak föl, ha a termelés eszközeinek tulajdonosaivá válnak.

Azonban a munka fölosztás s a termelésnek végtelenül kiterjedt méretei lehetetlenné teszik az individuális tulajdont, mint aminő a kézmüvesség idejében volt. Mikép lehet tehát a munkásnak a szerszámtól való elválasztását megszüntetni? A termelés módjában beállott változás megmagyarázza. A termelés társadalmasitatott. Többé nem egyéni, hanem közös. Tehát a termelés eszközeit, melyek máris közös használatban vannak, társadalmasitani kell, azoknak közös tulajdonává kell tenni, akik használják; a szabad hozzájárulás fölöslegessé teszi az individuális tulajdont. És végül társadalmasitani kell a termékek kicserélését is, ujra kell szervezni kooperativ alapon a profitnak teljes kizárásával.

(Folytatjuk.)

REGÉNY.

RASZKOLNYIKOV

(BÜN ÉS BÜNHÖDÉS.)

Irta: DOSZTOJEVSZKIJ M. TÓDOR.

(Folytatás.) (82.)

Ezt a kérdést nem birta elhallgatni Alexandrovna Pulhéria.

— A kisasszony jövendőbeli férjéről nem nyilatkozhatom másként, — felelte Razumihin határozottan. Nem udvariasságból mondtam róla jót, hanem... hanem valóban olyannak kell tartanom, ha Romanovna Avdotya méltónak találta magához s férjül választotta. Hogy tegnap mást mondtam róla, azért történt, mert... rettenetes részeg voltam... Elvesztettem az eszemet, elvesztettem a fejemet... És ma szégyellem a történteket...

Elhallgatott s pirulva forditotta el fejét. Dunyecska is elpirult. Ő sem törte meg a csöndet. Mióta Luzsin szóba került, a fiatal lány egy szót sem szólt.

Ez alatt Alexandrovna Pulhéria, kit lánya ezuttal nem támogatott, nem tudta: folytassa-e a fölvetett beszéd-tárgyat? Végre azt határozta, hogy hallgatni fog ő is. De azért folyton kérdő pillantásokat vetett Dunyecskára és értésére akarta adni, hogy egy bizonyos körülmény nagyon aggasztja őt...

— Nézze csak Prokofjics Dmitrij... Ugy-e, Dunyecska, egészen nyiltan beszélhetek Prokofijcs Dmitrijjel?...

— Természetesen, mamácska! — felelte Dunyecska jelentőségteljesen.

— A dolog tehát ugy áll, — sietett tuladni a titkon Alexandorvna Pulhéria, ugy érezvén, mintha Dunya ezzel a biztatással mázsás követ vett volna le szivéről, — ugy történt tehát, hogy ma reggel, nagyon korán, levelet kaptunk Petrovics Pétertől. Megérkezésünk hirére felelt. Tulajdonképpen a vasutnál kellett volna várnia ránk, mint ahogy megigérte. Maga helyett azonban cselédet küldött elibénk azzal az utasitással, hogy kisérjen a lakásunkra s jelentse be az ő ma délelőtti látogatását. A látogatás helyett pedig ma délelőtt levelet kaptunk... Legjobb lesz, ha elolvassa... Van benne egy olyan rész, ami nagyon nyugtalanit... Majd rá akad magától is. Aztán mondja meg őszintén a véleményét Prokofjics Dmitrij. Ön ismeri legjobban a Rogya jellemét s csupán ön adhat nekünk tanácsot. Megjegyzem, hogy Dunyecska rögtön határozott... Én azonban még habozok s öntől várom az utbaigazitást...

Razumihin kibontotta a levelet, mely tegnapról volt keltezve s a következőket olvasta:

"Tisztelt asszonyom, Alexandrovna Pulhéria!

Van szerencsém tudtára adni, hogy leküzdhetetlen s mellőzhetlen akadályok tartottak vissza, miszerint a vasutnál megjelenhettem volna. Magam helyett megbizható szolgát küldtem fogadtatásukra. Ama szerencséről is le kell mondanom, hogy délelőtt tiszteletemet tegyem. Fontos teendők tartanak vissza a szenátusban, különben sem akarom megzavarni a viszontlátás örömeit ön és fia, Romanovna Avdotya és bátyja között. Csak este pont nyolc órakor lesz szerencsém önöket lakásukon fölkeresni. Hanem megengedem magamnak ama benső és őszinte kérést, hogy Romanics Rodion ne legyen jelen ezen találkozásnál. Példátlan udvariatlansággal sértett meg tegnapi látogatásom alkalmával. Nem akarom őt ott látni, különben is egy bizonyos pontra nézve szeretnék kegyedtől alapos fölvilágositást nyerni. Van szerencsém figyemeztetni, hogy ha kérésem dacára ott találnám Romanycs Rodiont, rögtön el fogok távozni. A következményeket aztán tessék saját magának tulajdonitani. Azt is szükségesnek tartom megjegyezni, hogy Romayncs Rodion, aki látogatásom alatt oly beteg s gyönge volt, két óra mulva teljesen meggyógyult s igy bizonyosan képes lesz önöket is meglátogatni, miután különben is kint járkál Saját szemeimmel győződtem meg erről. Egy haldokló lakásán láttam őt, egy elgázolt részeg ember mellett, kinek a lánya **általánosan ismert** s kinek ő temetési költségek ürügye alatt huszonöt rubelt adott. Ezen nagyon csodálkoztam, mert tudom: milyen nagy fáradságba került kegyednek az összeg megszerzése. Fölhasználom az alkalmat, hogy a tiszteletreméltó Romanovna Avdotyának legmélyebb hódolatomat kifejezzem.

Fogadja mély tisztelete kifejezését

alázatos szolgájának

Luzsin, P. P."

— Mit tegyek most, Prokofjics Dmitrij? — kezdte ujra Alexandrovna Pulhéria s majdnem sirt. — Miként mondjam én meg Rogyának, hogy ne jöjjön hozzánk? Tegnap ő utasitotta ki Petrovics Pétert, ma meg mi kergessük őt el... Ha megtudja, csak azért is eljön s aztán... mi lesz?

— Tessék egészen ugy cselekedni, ahogy Romanovna Avdotya akarja — felelt nyugodtan Razumihin.

— Ah, istenem, hiszen ő azt mondja... Isten tudja, mit akar... Még a véleményét sem tudatja velem! Azt mondja jobb lesz, azaz nem is jobb, hanem isten tudja, miért? jó lesz, ha Rogya szándékosan ide jön ma este nyolc órakor s ők ketten itt találkoznak... Én meg sem akartam mutatni a levelet, aztán a Dunya segitségével el akartam távolitani Rogyát... Mert hát olyan ingerült! Nem értem, micsoda iszákosról van szó, ki lehet az a lány, kinek odadobta azt a pénzt, melyet...

— Melyet olyan nehezen tudott megszerezni mamácskám — egészitette ki a mondatot Dunya.

— Tegnap nem volt eszénél, — felelt komolyan Razumihin. Ha tudnák mit tett tegnap a vendéglőben... Hm... persze, szellemes kis dolog volt. Valami halottról s lányról is beszélt nekem, mikor hazakisértem, de én bizony abból egy szót sem értettem. Tegnap magam is...

— Legjobb lesz anyácskám, ha elmegyünk hozzá. Biztositjuk, hogy ott rögtön meg fogjuk látni: mit kell cselekednünk? Különben is ideje már! Ah, istenem, tiz óra — kiáltott föl Dunya s arra a szép arany zománcozott órácskára nézett, melyet finom velencei láncon viselt a nyakában s amely egyáltalában nem állott összhangban szegényes ruhájával.

— Bizonyosan a vőlegény ajándéka, — gondolta Razumihin.

— Siessünk, igazán siessünk, Dunyecska! — kiáltott föl izgatottan az anya. Még utoljára azt képzeli: haragszunk rá, hogy olyan sokáig nem megyünk hozzá. Ah, istenem! Magára dobta köpenyegét. Razumihin látta, hogy kesztyüi nemcsak viseltesek, hanem már egészen rongyosak is. De dacára szegényes ruhájuknak, a hölgyeknek olyan tiszteletreméltó tartásuk volt, ami nagyon ritkán fordul elő olyan nőknél, kik szegényesen vannak öltözve. Razumihin csodálattal tekintett Dunyecskára s büszke volt, hogy kisérheti.

(Folytatjuk.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Gy. H., Allegheny, Pa. Közöltük az angol munkástársaink által küldött fölhivás szerint módositva.

I. Tóth, Clveland, O. Küldje be. Közöljük.

A MUNKÁS BETEGSEGÉLYZŐ SZÖVETSÉG OSZTÁLYAI.

Ugykezelőség és székhely: E. Pittsburg, Pa. Gyüléseit tartja minden hó első vasárnapján d. e. fél kilenc órától. Az összes levelek Vitális Boldizsár cimére (B. O. B. 356 East Pittsburg) küldendők. A központi titkárral hivatalos ügyekben beszélni lehet minden hétfőn este 8-tól fél 10-ig.

Az intéző bizottság 667 Linden Ave., E. Pittsburg, Pa. tartja üléseit.

Intéző bizottsági elnök Zsapka Zsigmond. Alelnök Varga Mihály. Számvizsgálók Kmotrik Samuel, Kovács József, Viszokay György. Ellenőrök Rusz György, Braun Márton. Szervező Szabó János. P. ü és lev. titkár Vitális Boldizsár. Pénztárnok Gross Henry. Jegyző Reichenfeld Zs.

I. osztály. New York.. Elnök: B. Schenk, **P. ü. és lev. titk. Láng D. c. o. Szántó 224 E. 67th St.** Pénztárnok Osváth S., 337 E. 123rd St. Hivatalos orvos dr. E. Lowenbein 297 E. 10th St. Telephon 1255 Orchard. Üzleti üléseit tartja minden hó második péntek este képző gyüléseit minden hó 4-ik szombat este helyiségében 404 E. 64th St. (Hunyadi Hall.)

II. oszt. Cleveland, O. Elnk Németh I., P. titkár Bors János, 3536 W. 66th St. Pénztárnok Szemenyei Imre, 3711 W. Lorain Ave. Gyüléseit tartja minden hónap 3-ik vasárnapján délelőtt. Hivatalos orvos Dr. Francisci, 3242 Lorain Ave.

III. osztály. New Brunswick, N. J. Elnök Szabó S. Titkár J. Kucsma 275 Neilson Street. Pénztárnok Walljus József, 46 Somerset St. Gyléseit tartja minden hó 3-ik vasárnapján, 46 Sommerset St. alatt.

IV. osztály. Hartford, Conn. Elnök Kaszig Gy. P. ü. és lev. titkár Schulteisz M.,52 Grand St., hová az osztályt érdeklő levelek küldendők. Pénztárnok Knotek F., 2 Vebb Court. Üzl. üléseit tartja minden hó 3-ik csütörtökjén este 8 órakor, felolvasásokat tart minden hó 1-ső vasárnap délutánján.

V. osztály. Elizabeth, N. J. Elnök Falath K. P. ü. és lev. titk. Trauner J., 431 Magnolia Ave. Pénztárnok Nyakas A., 509 Magnolia Ave. Orvos dr Stein E. 155 2nd St. Gyüléseit tartja minden hó 3-ik kedd estéjén.

VI. osztály. Detroit, Mich. Elnök Horváth N. Pénztárnok Ujj J., 617 Theodor St. jegyző Bakos A. P. ü. és lev. titkár Simonffy S., 18 Vanderbilt Ave. Gyüléseit tartja minden harmadik vasárnap délután 2 órától a Carey és Madina utcák sarkán, a Hővizi-féle teremben

VII. osztály. Lynn, Mass. P. ü. és lev. titkár Dobrovics András, P. O. Box 35.

VIII. osztály, Newark, N. J. Elnök Pacanovszki K. Pénztárnok Fiby Gy., 102 Belmont Ave. P. ü. és lev. titkár Sterner A., 23 West Street. Szervező titkár Sterner A., 23 West St. Gyüléseit tartja mintden hó 3-ik csütörtökjén, 310 Springfield Ave. alatt. Hivatalos orvos dr. Löwy Ottó, 549 High Street. Rendelő órák délelőtt 8—10-ig, délután 1—3-ig, este 6—8-ig. Minden havi gyülés előtt való kedden tisztviselő gyülés.

IX. osztály. Buffalo, N. Y. Elnök Sass József. Pénztárnok Horváth I., 1884 Niagara St. P. ü és lev. titkár Popovics J., 394 Tonavanda St., hova minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. Gyüléseit tartja minden hó harmadik vasarnapján 174 Austin St. Hivatalos orvos dr. Hoffmayer, 150 East St.

X. osztály. Erie, Pa. Titkár Tóháty B., 1605 Plum Street, kihez mindennemü az osztályt érdeklő levelek küldendők. Pénzt. Tóháti B., 1605 Plum St. Orvos Dr. Ackermann, lakik 9-ik 11 W. St. Telephon Mutual YL1447. Gyüléshelyiség 1605 Plum St. Gyüléseit tartja minden hó 3-ik szombatján este.

XI. osztály. Orange, N. J. Elnök Szkoknya András. Pénztárnok Heinrich F., 42 Forest St. P. ü. és lev. titkár Paulik Lajos, 239 Valley St. kihez az osztilyt érdeklő levelek küldendők. Gyüléseit tartja minden hó 3-ik péntekjén, este 8 órakor, 101 Nassau St.

XII. osztály Everson, Pa. Elnök Pindroch F. P. ü. és levelező titkár Almássy A., Box 265, kihez minden az osztályt érdeklő levelek cimezndők. Gyüléseit tartja minden hó harmadik vasárnapján délután.

XIII. osztály. Chicago, Ill. Levelező titkár Burger D., 1230 S. 41 Court, kihez minden a betegségélyzőt érdeklő levelek intézendők. Gyüléseit tartja minden hó 3-ik vasárnapján d. e. 10 órakor, 698 Fulton St.

XIV. oszt. Schenectady. Titkár L. Tóth, 109 7th Ave. Pénztárnok K. Trautwain, 207 Sunset St. Gyüléseit artja minden hó harmadik csütörtökjén este Tóth L. tagtárs lakásán, 109 7th Ave.

XV. osztály. Pittsburg, Pa. Elnök S. Weisz, P. ü. és levelező titkár Stéger L., Box 385. Pénztárnok Sternberg A., 1436 Electric Ave. Orvos dr. Steeret, Roose Bldng. Gyüléseit tarta minden hx 4-ik vasárnapján délelőtt 10 órakor, 667 Linden Ave.-n.

XVI. osztály. St. Louis, Mo. Elnök Bozsits M. **Penztárnok Kish Gergely(lakik 162 Miller St.)** Pénzügyi és levelező titkájr Lahman S., 1811 S. 11th Street, kihez minden a szerezetet érdeklő levelek küldendők. Szervező Kish G. Gyülések minden hó harmadik vasárnap d. u. 2 órakor. 1717 South Broadway alatt tartatnak. Orvos dr. J. L. Fleck, 429 Victor St.

XVII. oszt. Philadelphia. Elnök Ternay F. Pénztárnok Papp Sándor, 418 S. 4th St. P. ü. és lev titk. Parker L., 053 N. Marshall St. Jegyző Hegyi L., 339 So. Lawrance St. Hivatalos orvos dr. Steiner S., 851 N. 5th St.. Gyüléseit tartja minden hó 3-ik vasárnapján d. u. 2 órakor 800 Parrish St. (Magánh.)

XVIII. osztály. Hoboken, N. J. Elnök Odor József. Titkár Klein Béla, lakik 91 Grand S tárnok Mészáros I., 201 Madison Street. Üzleti gyüléseit tartja minden hó 3-ik szombat este. képző gyüléseit minden hó első szombat estéjén helyiségében 132 Madison St.

XIX. osztály. Barberton, O. Elnök Schwindt András. Pénztárnok Görög Imre. Levelező titkár Botos Imre, 248 Mulbery St. Gyüléseit tartja 330 Mulbery St.-en minden hó 3-ik vasárnapján d. u. 2 órakor.

XX. oszt. Bridgeport, Conn. Elnök Naményi Sándor. Levelező titkár Horváth Pál, 209 Pine St. Pénztárnok Bajko István, 174 Pine St. Rendes gyüléseit tartja minden hó 3-ik vasárnapján d. u. 3 órakor 257 Howard Ave.

XXI. oszt. San Francisco, Cal. Pénzügyi titkár Orosz I, 1338 Minna St. Gyüléseit tartja minden hó 1-ső és harmadik szerdáján este 8 órakor 883 McAllister St., az S. L. P. helyiségében.

XXII. oszt. Manayunk, Pa. Elnök Janicsek J., p. ü. és lev. titkár Joe Csillag, 4714 Alden Ave., kihez minden az osztályt érdekl levelek cimzendők. Pénztárnok Schmiedt János, 4720 Aldon Ave. Gyüléseit tartja minden hó 2-ik vasárnapján d. u. 2 órakor a pénztárnok lakásán.

XXIII. oszt. Allegheny, Pa. Elnök Déman J. Titkár Braun M., 1451 Warner St., kihez minden az osztlyt érdeklő levelek cimzendők. Gyüléseit tartja minden hó harmadik csütörtökjén este 8 órakor 80< East St. magánhelyiségében.

XXVI. osztály. Newark, O. Elnök Németh Gábor. Pénzügyi és levelező titkár Lak Károly, 389 Baltimore St.. Pénztárnok Németh Gáspár, 355 Washington St. Gyülések minden hó harmadik vasárnapján tartatnak 389 Batimlore St alatti magánhelyiségben.

XXVIII. oszt. Peoria, Ill. Elnök és pénztárnok Takács István, lakik 625 Fishgate St. Titkár Izsák Sndor, 1701 South Washington Street. Gyüléseit **tartja minden hó 3-ik vasárnapján, d. e. 10-kor, 2907 St., kihez minden az osztályt érdeklő levelek intézendők.**

XXIX. oszt. Newark, N. J. Elnök Wagner József, titkár Wágner J.,164 So. 12th St. pénztárnok Bella M., 108 Albert Ave.

XXX. osztály. Irwin, Pa. Elnök Miller E. Pénztárnok Gy. Domonkos. P. ü. és lev. titkár Bogoly A., Box 401. Szervező Rusz Gy. Gyüléseit tartja minden hó negyedik vasárnapján délután 3 órakor Kuzma János üzlethelyiségében, 109 Main St.

XXXI. osztály. Mc Keesport, Pa. Elnök Németh S., Pénzügyi és lev titkár Kriszter M., 401 Jerome St., kihez minden az osztályt érdeklő levelek cimzendők. Pénztárnok I. Szabó, 143 2nd Ave.. **Gyüléseit tartja minden hó 3-ik vasárnapján d. e. 10 órától 149 2nd St.**

XXXII. osztály. Brooklyn, N. Y. Elnök Havassy J. Levelező titkár Mandula S., 258 Heyward St., kihez minden az osztályt érdeklő levelek cimzendők. Pénztárnok Ondik J., 16 Utica Ave. Gyüléseit tartja minden hó harmadik kedd este 7 és fél órakor Boerum St. 5. szám alatt. Bridgeporti ügykezelő Ondik A. 222 Bushwick Ave.

XXXIII. osztály. Pittsburg, Pa. Elnök Tóth A. Titkár Szakács A., 35 Alexes St., hová minden az osztályt érdeklő levelek cimzendők. Pénztárnok Timko András. Szervező Paulovics J. Gyüléseit tartja minden 4-ik vasárnapján d. u. 2 órakor 53 Acorn St., az elnök lakásán.

XXXIV. osztály. Passaic, N. J. Elnök Bolnovszki Lajos. Levelező titkár Tóth Pál, 165 3rd St.. Pénztárnok Petry Károly. Gyüléseit tartja minden hó 3-ik vasárnapján, d. u. 3 órakor 165 3rd St. alatt. **Bridgeporti Bets. Szöv. ügykezelősége, ahol tagok felvételre jelentkezhetnek. A belépő tagok felvilágositást kaphatnak Róna D. ügykezelőnél, 20 West St.,** Newark, N. J.

HIRDETESEK.

(E rovat alatt közlöttekért nem vállal reles osseget a szerkesztőség és a kiadóhivatal.)

MINDENKINEK szüksége van Szent István labdacsokra. (A legjobb hashajtó és vértisztitó.) Ne szenvedjen székrekedést, belső fájdalmakat, emésztési zavart, gyomorégést, fejfájást, szédülést, mikor a Szent István labdacsok mindezeket távol tartják és fájdalomnélküli hatást gyakorolnak.
Maga is használja azt, mit a többi: **LILIOM CRÉMET és SZAPPANT,** mert arcát megfinomitja és megifjitja. Csunya a szeplő, a májfolt, a himlőhely és más arctisztátalanságok — s miért ne legyünk inkább szépek?
Mindenféle importált szerekért menjünk
ROTH SAMUEL
gyógyszertára a Megváltóhoz
125 Ave. A, cor. 8th St., New York.

BALATON kávéház
JÁROKA ELEK, tulajdonos.
(Ezelőtt Gáspár.)
529 E. 5th Street NEW YORK.
Kitünő italok és izletes magyar ételek minden időben.
Billiárd, pool.

AZ AMERIKAI MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁS SZÖVETSÉG I. OSZTÁLYA.
1909 szeptember 4-en, a Manhattan Lyceum-ban, 66-68 E. 4th St.
szini előadással egybekötött
LASSALLE ÜNNEPÉLYT RENDEZ.
Szinre kerül Herceg Ferencnek a budapesti Vigszinházban nagy sikert aratott szinmüve a
KIVÁNDORLÓ.
Belépő-jegy ára 25c. Kezdete este 8 órakor.

AZ AMERIKAI MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁS SZÖVETSÉG XX. OSZTÁLYA (Cincinnati)
augusztus 29-én a Manhattan Parkba
(Sedamsville) a Sectio javára tánccal egybekötött nagy
PIC-NIC-ET
rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghivja a Rendezőség.
Belépő dij 10 cent. Kezdete este 8 órakor.
Utirány: **Transfer** veendő bármely carról a Fountain Squar-re, Sedamsville Lineig.

EPELLEY LAJOS
219 St. Louis Ave. St. Louis, Mo.
Amerikában a legmegbizhatóbb óra- és ékszerraktár. Szállit minden irányban jutányos áron. Árjegyzéket kivánatra ingyen küld. Ügynökök munkájuk mellett pár dollárt kereshetnek befektetés nélkül.

Telephone Monroe 3459.
UNGER ADOLF
BUTORÜZLETE.
Mindennemü Uj- és használt butorok, kályhák, szönyegek legolcsóbban nálam kaphatók.
467 West Madison St. CHICAGO, ILL.

Ha valaki beteg
nincs veszélyesebb dolog ránézve, mint ha rosszul csinált gyógyszereket használ és azokat hivatatlan házalóktól, drágán szerzi be; evvel egészségét helyre nem állitja, hanem teljesen tönkre teszi.
A CHICAGOI VÖRÖSKERESZT
gyógyszertárban minden betegség ellen a legkitünőbb mód szerint összeállitott, valamint importált gyógyszerek előnyös árakban kaphatók. Vidéki megrendelések is posta utján azonnal eszközöltetnek.
Különösen ajánljuk a következő elismert szereinket:
Gyomorsó, mely legrégibb idők óta kitünőnek bizonyult. Ára dobozonkint 75c. — Fejfájás ellen legjobb hatásu **szagoló,** mely a legnagyobb ideges fejfájást is megszünteti. Ára 35c. — **Balaton gyöngyvirág** arckenőcs, mely az arcról minden foltot, szeplőt eltisztit és fehérré teszi; éjjelre használható. tégelye 50c.; nappali használatra szappannal 75 cent. Ugyszintén biztos és gyorshatásu kipróbált szereinket ajánlhatjuk **férfi- és női bajok** ellen.
J. P. KISS
Vöröskereszt gyógyszertára.
9326 Cottage Grove Ave. Burnside, Chicago, Ill.

Dr. CHAS R. REIDER
sebész és szülészorvos.
Rendel: Délelőtt 8-tól 10-ig; d. u. 2-től 4-ig; este 7-től 8-ig. Vasárnap d. e. 9-től 11-ig; este 7-től 8-ig. Éjjel is igénybe vehető.
2716 N. Broadway, St. Louis, Mo.

Egy jószabásu ruháért keresse fel
KRONMAN, férfi szabót.
4147 Lorain Ave. Cleveland.

Telephone, 1044 Humboldt.
Hartman Vilmos
EGYEDÜLI MAGYAR TEMETKEZÉSI VÁLLALKOZÓ.
601 N. Wood St. Chicago, Ill.
Pontosan eszközöl éjjel vagy nappal megbizatásokat a város bármely részében. Telephon megbizatások magyar nyelven. Kocsik lakodalmakra, temetkezésekhez és ünnepélyes alkalmakhoz.

New Phone 2020 Old Phone 4312
JOSEPH BRESCO
saloonja a peoriai magyarság kedvelt találkozóhelye.
Importált italok és modern báli terem.
3102 S. Adams St. PEORIA, Ill.

FARMOK ATLANTIC GARDEN-BAN.
(New Jersey állam.)
A számos szerencsés otthon, mely e környéken van, a legjobb reklámjai e talaj termékenységének. Csak tiz mértföld Atlantic Citytől. Egy szorgalmas ember jó ekszisztenciát biztosithat magának apró baromfiak tenyésztése s gyümölcsösök s kerti vetemények termesztése által. Az éghajlat mérskelt, a viz tiszta, a levegő egszséges. 5 aker föld $150.-tól feljebb. Az első részlet $5.00. Havi részlet $6.50. Kérjen fölvilágositást: **Gilbert & O'Callaghan,** Real Estate 719 Tribune Buldg., New York City.

Sehol sem lesz olcsóbban és pontosabban kiszolgálva, mint nálunk.
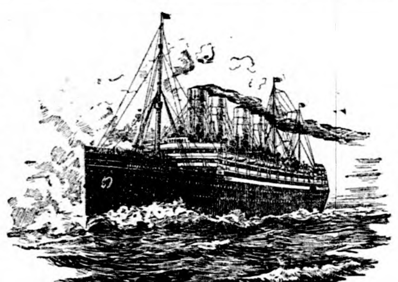
Látogasson meg vagy irjon!
KIVÉTELESEN OLCSÓ
HAJÓ JEGYEK
Indulás New Yorkból augusztus 24-én; szeptember 7-én és 21-én.
$10-t takarithat meg, ha ezt az alkalmat felhasználja Utazás: Rotterdamnak, Bréma, Hamburg, Oderberg, Bécs valamint Budapest és a többi magyarországi helyekre.
$34.50 Rotterdamtól New Yorkig. A jegyek EGY évig érvényesek.
Az összes vonalakra adunk el hajójegyeket ugymint személyszállitó gyors hajókra is, ha a hajón dolgozni akar.
Pénzt postán vagy táviratilag a világ minden részébe, legolcsóbb és leggyorsabbanküldünk
Zinner, Bock & Co.
71 E. Washington St. CHICAGO, ILL.
Dearborn Street sarkán, I. em.

Fizessen előre egy keveset s törlesszen hetenkint még kevesebbet és szerezhet egy
fonográfot,
melynek régi jó nótáit egykor édesanyjától hallotta
A magyar és német daloknak teljes sorozata. EDISON és VICTÓRIA recordok.
L. L. GOODMAN,
327 Girard Avenue
Philadelphia, Pa.

Egy 100 dollaros irogep 17 center naponta!
Olvassa át ezt a fölirást még egyszer és akkor lesz képes nagy jelentőségét fölfogni.
Egy Oliver irógép, a legjobban és legtisztábban iró $100-os, a legfinomabb szerkezetü gép a piacon **— az öné lehet naponta 17 centért.**
Az irógép, melynek győzelme az üzleti világban történelem — **az öné lehet naponta 17 centért.**
Az irógép, amely el van látva egyensulyozóval, szabályozó szerkezettel, lokomotiv alappal, automatikus elválasztóval, igazgatható papir ujjakkal, tudományosan összeállitott betürenddel, egy ilyképen fölszerelt gép **az öné lehet**
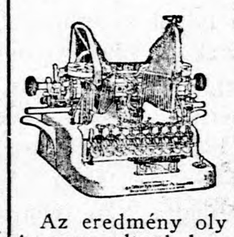
NAPONTA 17 CENTÉRT!
Mi kijelentettük ezt az uj eladási rendszert mostanában, hogy megismerjük a népnek hangulatát. Egyszerüen egy kis készpénz fizetés és 17 cent naponta. Ez a tervünk dióhéjban.
Az eredmény oly lavinaszerü volt, hogy magunk is meg voltunk lepve.
Gépünket vásároja minden osztályu és minden foglalkozásu ember.
Az a körülmény, hogy ismert nevü pénzkapacitások, akiknek figyelmét megragadta a mi ajánlatunk, kérdezősködnek, bizonyitja gépünk közkedveltségét s igazolja, hogy a gépirás korszaka közeledik.
NEGYED MILLIÓ EMBERNEK HAJT HASZNOT A
The OLIVER Typewriter
Az Oliver irógép hasznot hajt kezdettől fogva. Használata oly könnyü, hogy a gyakorlatlanok is hamarosan gyakorlatot szereznek.
Az Oliver irógép bárhol is hsználható s mindenütt hasznot hajt. Az üzleti világ csak ezt a gépet akarja. Nagyobb a kereslet, mint a kinálat.
"Oliver irógép minden házban"
ez a jelszavunk. Az üzleti világban gépünk már nélkülözhetetlen lett, most a magánházakra kerül a sor.
Az Oliver gép egyszerüsége lehetővé teszi, hogy otthon is használják. Minden háznak ugyszólvn a küszöbére tesszük a gépünket. Ki akarná kizárni a jó alkalmat?
Bővebb fölvilágositásért és árjegyzékért irjon erre a cimre:
The Oliver Typewriter Company
310 Broadway, New York City, N. Y.

International Restaurant
BOR ÉS SÖRCSARNOK
165 E. 4th St. NEW YORK.
LIBERTY HALL
49 Mercer St. Newark, N. J.
Mindkét helyiségben jó magyar konyha
Bel- és külföldi lapok. Budapesti Népszava
Az öntudatos munkások találkozó helye.
Pool és billiárd. **A. Orawetz, tulajdonos.**

Telephone 1027 Orchard.
Dr. BIEBER E. LAJOS

magyar fogorvos
383 E. 8th Street
Ave. C és D között New York

CHICAGOI MAGYAR ORVOS
Dr. Löwinger Ernö
az összes orvosi tudományok tudora.
627 GRAND AVE.,
a Lincoln Street sarkán.
Rendelő órák naponta reggel 9-től 11-ig, délután 5-től este 8-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.
Telefon számom Humboldt 2044
Telefonmeghivások éjjel-nappal elfogadtatnak.

SÁRKÖZY SÁNDOR
(Bathó István utóda.)
magyar borbély és fodrász
544 EAST 6-ik UTCA,
Az Ave. B. közelében NEW YORK.

A. GROSSMANN MOSÓ-INTÉZETE 738 E. 9th st. N. Y.
A ruhát elhozatja s készen házhoz szállitja.

Telefon Canal 575
A chicagoi Munkás Betegsegélyző és Önképző Szervezet hivatalos orvosa.
Dr. TÖRÖK MIKSA
hazai magyar orovos,
..A Bennet-féle orvosi akadémia volt tanára...
A South sidei kórház sebészi és női betegségek főorvosa.
Rendel: Délelőtt 8-tól 10-ig, délután 12-től 1-ig és este 6-tól 8-ig.
322—324 West 12th St. Chicago, Ill.

Ugyes magyar szülésznö
Jergler Paula Budapesten az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinikán főbába volt, sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyujt mindenben, 1709 Washington Boulevard, Pauline St sarkán, Chicago, Ill. Telefon West 1394

BELDEGREEN
MAGYAR FÉNYKÉPÉSZ
32 Ave. C. NEW YORK.
Nyitva vasár- és ünnepnapon is.

Telefon 4537 Newark, N. J
TULY
BUDAPESTI FÉNYKÉPÉSZ
4 West St. NEWARK, N. J.
Legfinomabb kivitelü fényképek tisztán kidolgozva jótállás mellett. Ugyszintén fölvételek házon kivül is eszközöltetnek. Náitva vasár- és ünnepnapokon is.

Tel. Monroe 2947.
Papánek, Kovács Co.
HITES KÖZJEGYZŐK S EGYEDÜLI MAGYAR BANKÁROK.
Chicagoban, (Ill.).
179 CORNELL STREET.
A Milwaukee Ave. sarkán.
Az összes tengerhajózási társulatok magyar ügynökei. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank képviselői. Minden ó-hazai ügyet szakértően elintézünk, irásban vagy személyesen

Central 6978 Central 1829
Little Hungary
KÁVÉHÁZ, ÉTTEREM és MINTABOROZÓ
Chicago kellő közepén, Clark és Monroe St. délnyugati sarkán. Trorth Dearborn Bldg.
Minden este cigényzene 5-től 1 óráig.
A magyarság otthona. Chicago látványossága.
Valódi magyar konyha, pontos kiszolgálás.
Mérsékelt árak. Bel- és külföldi lapok
Külön termek bizottságok részére.
Vidkieknek szives utbaigazitás.
D. L. FRANK, tulajdonos.

Ha jó ruhát akar mérsékelt árban, keresse föl
M. Massing
SZABÓ ÜZLETÉT
77 Albany St. NEW BRUNSWICK, N. J.

ZACHAR OTTO
NAGYBANI BOR-, SÖR- ÉS PÁLINKA KERESKEDÉSE.
1434 Germantown Ave. Philadelphia, Pa.
Amint a magyar konyha, ugy a magyar ital való a magyarnak. Kaphatók magyar borok, törköly, szilvórium Poth's Extra sör. Rendelésre házhoz szállitva.
A magyar szervezett munkások barátja.

Ha jó izlésü és jutányos árban akar női öltönyöket, waist, szoknyát vagy menyasszonyi ruhát vásárolni, ne mulassza el üzletünket felkeresni, mely teljesen magyar szolgálatra van berendezve. Mérték utáni rendeléseket is elfogadunk. Nyitva este 10 óráig
SOL. RUBIN, tulajdonos
966 Milwaukee Ave. Chicago, Ill

L. D. Phone 2173 L

Dr. Harry Buechler
MAGYAR FOGORVOS
Mérsékelt árak. Foghuzás fájdalom nélkül
492 High Street.
Springfield Ave. közelében Newark, N. J.

RIZSÁK JÁNOS
közjegyző, pénzszállitó és váltó-intézete
Főüzlet 127 Second St., Passaic, N. J.

PÉNZT a legolcsóbban és lehető leggyorsabban küld az Ó-hazába. Pénz betéteket bármely hazai bankba kamatozás végett elhelyezek és a betéti könyvet rövid időn belül kihozatom. — Nemkülönben az Ó-hazában, árvaszéknél, takarékpénztárnál, vagy magánsoknál elhelyezett összegeket, budapesti irodám utján dijtalanul kihozatom, csupán a szükséglendő meghatalmazás hitelesitéseért számitok csekély dijjat.
HAJÓJEGYEKET Európába és Európából Amerikába a legjobb hajókra adok el, az utasokat személyesen kisérem el a hajókhoz.
CSOMAGOKAT az Ó-hazából kihozatok vagy oda szállittatok.
OKIRATOK szakszerüen, a törvényeknek megteleléleg állittatnak ki és konzulátusilag hitelesittetnek. Jogi, hagyatéki, katonai, telekkönyvi, nemkülönben hazai sommás perekben és bármely más ügyvédi dolgokban eljárok. Minden ügyben, ugy mint eddig, ezentul is a legnagyobb pontosságot igérem.
UTBAIGAZITÁSSAL, tanácscsal és felvilágositással INGYEN készséggel és szivesen szolgálok.
Magyarországi iroda: Budapest, IV. Sütő-utca 6. sz.
Fiók-irodák: So. Betlehem Pa., saját ház, Alpha, N. J. Wharton, N. J., — Franklin Furnace, N. J.

Bevándorlók figyelmébe ajánlja csinosan berendezett TISZTA és OLCSÓ SZOBÁIT.
Rostássy Rezső,
513 E. 6th St., New York.
Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire dijmentesen :: adok felvilágositást és kivánatra a hajónál megvárom őket. ::
ÉTTERMEM és KÁVÉHÁZAM
a magyarnyelvü öntudatos munkások kedvelt találkozó helye.
Izletes friss étkek. — Hazai billiárd asztalok. — Bel- és külföldi pártlapok.

Felkérjük olvasóinkat, hogy szükségleteiket hirdetőinknél szerezzék be s a vásárlás alkalmával hivatkozzanak a NÉPAKARAT-ra.